

ბადაკშიონ წაბიძე

ბადაკშიონ
წაბიძე

F

60 584
2

რეპორაჟიონური საქართველო

სბხეობაში

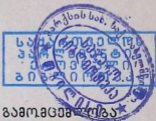
ს ა ი თ ე ი ღ ი ს

რეპოლიუციონური

საქართველო

~~185~~
2

185
2
K60.584

სახელმწიფო გამომცემლობა

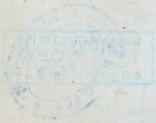
თბილისი

1981

327. 333-1-1

სახელგამის 1-ლი სტამბა.
პლებ-ნოვის ქროსკ. № 91.
მოთვალვითი №1218. შუახუ-
რის № 895. ტირ. 2.100.

168 201 16 10 32

რევოლიუციონურს, ჯერარნახულს, ჯერარგაგონილს,
 უდიდესს თავის ნებისყოფით, ვმირულს, უაღრესს,
 თვალწინ გადაშლილ გარდატეხათ უდიადეს აზრს
 მრავალი ათას მტკიცე ძაფით დაკავშირებულს;
 აღფრთოვანებას მასებინას, მილიარდიან
 ძლიერ ტალღებად რომ მიღელავს ახალის ძალით,
 უსახტიკესი დაუინებით რომ ანგრევს კარებს
 მილიონების უფართოვს ჰორიზონტებთან,
 ნგრევას, ო, ნგრევას დაუნდობელ ნგრევას ძველისას
 კარჩაკეტილი ცხოვრებიდან — გავიდეთ მზეზე.
 უღმობელ ტრიალს ისტორიის მედგარი ბორბლის

რ ე ვ ო ლ ი უ ც ი ო ნ უ რ
 ს ა მ ა რ თ ვ ე ლ ო ს

ნახტომს უდიდესს, უზარმაზარს, განსაცვიფრებელს, —
 რევოლიუციონურს, ჯერარნახულს, ჯერარგაგონილს,
 ვაშა ამ ახალ საქართველოს, ვაშა შენებას!

1

რამდენიც მძლავრი
მკვიდრდება სახლი
და ემატება
აგური აგურს —
თვალი სიახლეს
ჰხედება სიახლით
გულიც უჩქარებს
რიტმს ამხანაგურს.
არაფერია — თუ ამ ლექსთა ცეცხლს
სისწრაფეს ბევრიც
თვალსაც ვერ მოჰკრავს.
ცოტათი, მაინც სისწრაფე მისი
ჰგავს ჩვენთა დღეთა კინემატოგრაფს.
ვინ იფიქრებდა
რომ ამოდენა
გრანდიოზული
საქმე გველოდა.
ასეა ტემპი. ასეა დენა
რევოლიუციონურ
საქართველოთა.
როცა ვიგონებ ძვირფას სახელებს
სხვა რომ ჰხატავდა,

აწ არც მამშვიდებს
და არც მახელებს...
მორჩია, გათავდა!
გათავდა, მორჩია! საქართველოებს
სხეას ველით წრიდან —
ყოველი მხრიდან,
ყოველი მხრიდან,
ყოველი მხრიდან!
წაილო ცხოვრებამ ოცნება
მოსილი ლაქვარდი კორდებით;
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან
ყოველ-დღე
იმ წარსულს ვშორდებით.
გზებიდან მიიქრა ანძასთან
ტრიერით, ბენზინით, ფორდებით...
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან,
ყოველ-დღე
რუტინას ვშორდებით.
ხარაიოც ქვეული ლანდათა,
და კერაც რომელიც ენთება,
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან
ახალი ქვეყნისთვის
შენდება.
სასახლე, რომელიც სჩანდა თან,

ჩაგრულის სისხლი და ოფლია,
 თანდათან,
 თანდათან,
 თანდათან,
 ახალის
 გახდება მსოფლიო.
 ეინ იფიქრებდა
 რომ ამოდენა
 გრანდიოზული
 საქმე გველოდა.
 ასეა ტემპი
 ასეა დენა
 რეგულიუციონურ
 საქართველოთა.

2

მატარებელი მიგვაქროლებს
 (ვილაპარაკოთ უბრალოდ).
 მისი ბორბლები გრიალებენ
 ტიტანიურ ჰიმნს —
 მისი ბორბლების რიტმი არის
 ერთი სიტყვა: წინ!!
 რიონჰესისკენ!
 აქ რკინისგზა და რიონჰესი
 ხვდება ერთმანეთს
 ამხანაგური, დანდობილი,
 გულწრფელი გრძნობით.
 ეუბნება რკინისგზა რიონჰესს...

არასდროს მე შენ არ გნატრობდი
ისე, როგორც დღეს.
გარშემო მინდვრებია,
და ლურჯი ყანები.
„დღეს ჩვენი დღეა“ —
ამბობენ რიონქესზე
გადაფრენილი
ჰაეროპლანები.
თქვენ მშვენიერი
ხართო პროზა, ამხანაგებო.
ჩვენი ლაქვარდებში
ასროლილი ვართ სანაქებოდ.
უფრო პროზაში,
უფრო ნათელ
სინამდვილეში
ამბობს რიონქესი:
კეთილშობლიურად,
ჩვენთა თანაბართა —
ვნახე სიმხურვალე.
ეხლა ვამაყობ
სრულის შეგნებით
დღევანდელი დღის
დიდ გამარჯვებით.
მთაზე მდგარი
ძველი კოშკი ჩაფიქრებულა;
იგი ფიქრობს თუ
ვით შეიტანს მემატთანე
თანამედროვე ამ ამბავებს
ფოლიანტებში:
ახსენებს, თუ არ მისი გულის

აბობოქრებას.
მილიონ წლოვან ადგილიდან
მოწყვეტილი
უზარმაზარი კლდე
გრიანებს რომ
საქართველოზე
სამუმი გადაიარს.
რამდენიმე ათასი მუშა კი
მღერის
ინტერნაციონალს.
ეს გიგანტიური ხმა
უკარნახებს
თავის ნებას
ახალ საქართველოს
მომავალ საუკუნეებს.
მუშებში არის პოეტი.
იგი გარემოს ადარებს
იმ უზარმაზარ
ეგზოტიურ ყვავილს,
რომელიც იფეთქებს
მიწის გულიდან
და გაშლისთანავე
მარადისობაში ფანტავს
თავის სურნელებას.
საჭირო არაა
გამახვილებული ყნოსვა,
რომ მან დაგათროს
და დაგათროს იმდენად,
რომ გადაჭრით სთქვა:
სრულის შეგნებით ვამჯობინებ

ერთი დღის განმავლობაში
ვიყო თანამედროვე —
რიონჭესი —
ვინემ მარადისობაში
ის ეკლესია —
არა თანამედროვე.
რიონჭესი
საქართველოსთვის არის
უმადლესი
თავისუფლება.
რიონჭესს შემდეგ
საქართველოსთვის
ვერ იარსებებს
ვერაფითარი
დამშონებელი
ძალა-უფლება,
ვერაფითარი
ავტორიტეტი
გარდა
ინტერნაციონალისა.
რიონჭესს
მხოლოდ
ამგვარად ძალუძს
უფრო მძლავრად
გაშალოს ფრთები.
მხოლოდ ამგვარად
ძალგვიძს გავიგოთ,
უცხოელი
გენიალური
ახალგაზრდა მუშა.

ის,
თავისუფალი მოგზაური
მტვერით შემოსილი.
მოვიდა ერთხელ
უცხო და უცნობ
რიონქესში.
და მორიდებით
სახოვა მოქალაქეთ —
ნება დაერთოთ მისთვის
მიემატებინა
ერთი აგური
შენობისათვის.
ეს არის
კეთილშობილება
უმალლესი თავისუფლების
გრძნობაში.
რიონქესი თავბრუდამხვევი
გატაცებაა
რევოლუციონურ
ეკზალტაციით
გაქრილ
საქართველოსი.
რიონქესის ენა შეერთებულია
ჩვენს გულისთქმასთან.
ჩვენ გვინდა
ვიყოთ ისეთივე მოძრავი
როგორც რიონქესია.
თვით ცხოვრება
(რიონქესს ვინ გამოჰყოფს
ცხოვრებისაგან).

საქართველო ჰქმნის
ახალ ფორმებს ცხოვრებისას
რიონჰესის ესკავატორებით.
საქართველო ჰქმნის
ახალს მტკიცე სიტყვებს
რიონჰესის
მთავარი ჯებირებით.
საქართველომ მონახა
ახალი ხმები და სახეები
რიონჰესის
მოცელქე ლამფებით.
საქართველო
გაგიყვებით დააწაფებს
სიახლეს მოწყურებულ
ახალგაზრდობას
ახალსა და უშრეტს
ენერჯიას.
ასეთ ჯანმრთელ ბუნებაშია
ჯანმრთელი და
რევოლიუციონური,
ფულკანიური ორკესტრივით
მშფოთარე რიონჰესი.
მისი მიზანია
შრომის ყიყინით
მეომარი ადამიანი.
მშვენიერი და ძლიერი ადამიანი.
თან მიჰყავს
რიონჰესს ეპოქა
გესების
ახალი ნორდებით —

თანდათან,
 თანდათან,
 თანდათან,
 ყოველდღე
 სიბნელეს ვშორდებით.

3

აი დასავლეთის ქარმა
 ცაზე შიაბნ-შოაბნია
 მუქი და სისხლისფერი
 ღრუბლების აბრეშუმში.
 ქვევით კი,
 გაპხედავ მინდორ-ველებს,
 რომელსაც დაჰპატრონებია
 თანამედროვეობის
 კოლექტიური ხელები —
 ფაუნის თითებიტ,
 რომლის კორძებიც
 და ნაოჭები
 შეტყველებენ
 არა ადამიანურ, გაუგონარ
 საქმეებზე.
 ეს გლადიატორული ხელი,
 მუხის ფესვებივით
 რომ ჩააფრინდა მიწას,
 (რა საწყენია
 რომ ვერც ერთმა მხატვარმა
 ვერ მოჰხაზა

ამ გიგანტური
ხელების ეტიუდი).
ამ ხელების
ოფლითა და სისხლითაა
მორწყული ეს მინდორველი...
ეს ხელები
ადულებს და ალაპარაკებს
ყველაფერს;
ხელებით,
ასეთი ხელებით
როცა ალებრივ
შრომა აენტება
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან
ახალი
საქართველო შენდება.

4

ეს ხელები
შეინახა დრომ,
ამ ხელებითაა
რომ —
მიჰქრის,
მიჰქრის ყველა გეზით
ჩქარზე ჩქარი
იმერეთი.
ამ მშფოთარე

რიონქესით —
 იმ ხვალისთ და
 იმ შერე-თი
 გასწი!
 რაა წინასწარი
 მხარე წარსულ სამყაროში,
 დაეწიე —
 გასწარი
 კოლექტიურ შრომის დროშით.
 ეს ხელები
 შეინახა დრომ
 ამ ხელებითაა
 რომ —
 შენც ამოძრავდი, რიონო
 ახალი გზებით წახველი,
 სადაც რბის საქართველოს
 საქმე და სიტყვა მახვილი.
 იქ —
 სადაც რიონქესია
 ქვეყნის ახლის მნახველი
 ჩვენის ზრდისა და შენების
 ურყევი გამომსახველი.

5

რიონო!
 სიტყვა არ წამოგცდეს
 რომ შენ დაიღალე
 განზე გადექი და

ტყვია დაიხალე.
გული გაიხელე,
სისხლით გაიხალე,
ოღონდ არ წამოგცდეს,
რომ შენ დაიღალე.
განა ცოტა იყო
ჩვენში გატაცება
ქარში გადაფარდნა
ჯვარზე გადაცემა.
ფიქრობ: არ გაწვება,
ღუშმანს დაეწევა
უცებ ბრუნდება და
სულით დაეცემა.
ბევრჯერ მიზნისთვისაც
შეუტურთხებია.
სახე მწუხარებით
მოუმწუხთხებია.
ეს რა ვერთხებია?
ეს რა შურთხებია.
ასეთ „მებრძოლთათვის“
მიმიტურთხებია!
სიტყვა არ გაბედო
რომ შენ დაიღალე
განზე გადაქი და
ტყვია დაიხალე.
გული გაიხელე
სისხლით გაიხალე
ოღონდ არ გაბედო
რომ შენ დაიღალე.
მედგრად მოიმარჯვე

ისევ ის ხელები,
 მიღწევი, შეუტიე,
 წარსულს გახელებით:
 ეს ხელები
 შეინახა დრომ
 ეს ხელებია
 რომ —

ბორკილებს ჰხრიდა
 და გესებს ჰქმნიდა,
 ყოველი მხრიდან,
 ყოველი მხრიდან,
 ყოველი მხრიდან!

6

გამოეშურეთ
 ყოველი მხრით —
 მძაფრო დღეებო,
 როგორც ძლიერი ენერჯით
 წინ ეშურება,
 შეუსვენებლივ დღის
 ახალი სიცოცხლეები.
 გამოწვევები
 შეჯიბრება
 და შეშურება,
 თანადროული მღელვარებით
 მიეშურება.
 შეუბრალებელ მის კლანჭებში
 იხრჩობა ძველი

ის ახალგაზრდა კბილებით ღრღინის
 საფეხურს მაგარს
 იმ სიმწარისას, იმ ციხისას,
 რომელიც მწველი
 გამოცდილებით აჩერებდა
 რღვევას, ნიაგარს,
 ვინ იფიქრებდა
 ამგვარ ძალას,
 ნიაღვარს ამგვარს?
 მან გადაასწრო
 ამ მკვლელობას
 საბედისწეროს
 მხოლდ მან, რაც რომ ძლიერია,
 არა მარტო დღეს,
 არამედ ის, რაც საუკუნეთ
 უძლო მიწისძვრას,
 არა მარტო დღეს,
 არა მარტო ხვალ,
 არა მარტო ეს;
 გაეხედოთ სივრცეს,
 თვალუწვდენელს:
 გაეხედოთ სივრცეს.
 აბა შეხედე, საქართველო,
 რაგვარ სისწრაფით
 გადაყირავდა
 ფოლადივით მტკიცე ტახტები,
 რამდენი მეფე
 გადაეშვა უფსკრულს კისრებით,
 ასეა, როცა დაინგრევი
 გაპარტახლები,

K60.689 F6X
2

ხანგრევებთან და ნანგრევებში კი
რას ვახდები?
შფოთით და გრგვინვით
მიანგრევენ კლდესა და ღრეებს
რევოლიუციის ნიაღვრები,
სპობენ, მარხავენ,
ძველი ფორმების უძღურებას,
რწმენას, სახეებს,
ყველაფერს რაც კი
სუსტია და გაუჩარხავი,
ყველაფერს, რასაც ბატონობის
ჰქმნიდა ხარხარი.
ჰიმნებს მარადი სიახლისას
მღერენ ისინი
სხვა ადამიანს მანქანების
მღერის ორგია
გამოგონებათ ეცვლებიან
სიხალისენი
პემირია თუ ჩიკაგოა
ნიუ-ორკიბ,
ერთი ძლიერი ხმა გაისმის:
კმარა ბორკილი!
უკანასკნელთა
საზღვართა ხაზს,
რომ ეძებს ხარბად,
რომ სურს გაზომოს
უფსკრულები
უშორეს მზეთა,
იმ სიშორეში
თუ ყველაფერს

გადააჭარბა,
აქ, ქვეყანაზე,
ჩვენს მიწაზე,
ვერ შესძლებს ნეტა
შეჭმნას სუფევა
მხოლოდ შრომის
სიძლიერეთა?

7

შე ვარ პოეტი,
შენ — მხატვარი,
იგი — არტისტი
ვართ თუ არა ჩვენ
საკმარისად
თანამედროვე?
ვგრძნობთ თუ არა ჩვენ
რომ ეპოქის
კარებთან გვიცდის
ჯერ ხელუხლებელ
ხელოვნებათ
ძლიერი გროვა,
ის მოგვიწოდებს:
განვიცადოთ,
შევიგრძნოთ,
დროა!
თუ ერიდებით
ამ უფსკრულებს,
თუ ეს მისსია

თქვენ არ გეხებათ,
მაგრამ იგი
თვითონ გეხება.
სხვა ხელოვნებაც.
იმდენივე
გრძნობის ღირსია,
ვით ყოველივე,
რაც უფსკრულში
გადიჩეხება.

8

ორი ქვეყანა
ერთმანეთს რომ დაეჯახება
გაათრებულნი რაზმის რაზმთან
როს ომებია
ცეცხლის ღრუბლებით
როს აანთებს
ცას აჯანყება
მეც ამნაირ დროს
ო, რამდენჯერ
მომნდომებია —
გაბრძმედდეს ცეცხლში,
რაც კი ძველი, ღრმა ტომებია.
ვინ იფიქრებდა
რომ ამოდენა,
გრანდიოზული
საქმე გველოდა?
ასეა ტემპი,

ასეა დენა
რევოლიუციონურ
საქართველოთა.
ო, მეგობრებო,
(უბრალოდ ვისაუბროთ),
როგორი ქართული ხმა
უნდა ისმოდეს
აქ, ამნაირ დროს?

9

ვისთვის უნდა იხედებოდეს ვინმე
დაუქმყოფილებელი
მაგრამ დამოძრავებული
თვალებით?
რად უნდა გაიძახოდენ
რომ პოეტისთვის
საბრალო პოეტისათვის
დღეს საქართველოში
ადგილი არ არის?
რად უნდა ოცნებობდენ
დაკარგული მიზნებით
და
ერთიმეორის მოწინააღმდეგე
აზრებით?
თქვენ გაიარეთ
ქარიშხლიანი ღამე
თქვენ გწყუროდათ ბრძოლა...
ნუ თუ ეს იყო

მხოლოდ ცარიელი სიტყვები?
 არ უნდა გეშინოდეს
 როდესაც პროექტორის
 შუქი ამოხსნის ღრუბელს.
 არ უნდა გეშინოდეს
 ღამის მოღუშული
 ჩრდილების.
 არ უნდა გეშინოდეს
 ზარბაზნების გრილისაც კი.
 ქალაქებში,
 სახლებში
 ქუჩებში
 არ უნდა ეძებო ის,
 რაც სამუდამოდ
 დაკარგულია.
 („დაეტოვოთ წარსულ
 დროებზე დარდი“).
 რად გვინდა
 წარსულის ნანგრევები?
 რისთვის მაინცდამაინც
 ამ გადატეხების დროს
 მოგვინდა
 სიმშვიდე და
 მოსვენება
 (ვისაუბროთ
 უბრალოთ)?
 შფოთით და გრგვინვით
 მიანგრევენ კლდესა და ღრეებს
 რევოლუციის ნიაღვრები.
 სპობენ, მარხავენ,

ფველი ფორმების უძღურებს,
რწმენას, სახეებს,
ყველაფერს რაც კი
სუსტია და გაუჩარხავი,
ყველაფერს რასაც ბატონობის
ჰქმნიდა ხარხარი...
სხვა შხარე
ქცეული ლანდათა
სხვა კერა,
რომელიც ენთება
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან
ახალი ყოფნისთვის შენდება.

10

ენახოთ ქარხანა
ვინ აავო
ქარხანა?
ავტო გვეპატიეება —
მიაქვს ბარგი -
ბარხანა.
ახალთახალ შარაზე
მიჰქრის
ავტომობილი
ჩემი გადარეული
და კეთილი
ძმობილი.

გზა მიეცით მანქანას
მომავალი
მისია.

იგი ჩვენში ახალი
ყოფნის
დასაწყისია.

არსად არ გადუხვიო
ეს გზა სწორზე —
სწორია:

მარცხნივ — მხოლოდ ხრამია
მარჯვნივ —
პრეისტორია.

რა თქმა უნდა სხვა იყო
ჩვენი ძველი
ურემი

მისი ხარ-კამეჩები
მისი

აპეურები.

ვერსად ნახავ იმნაირს
დაიარო
ხმელეთი

მისით იფინებოდენ
ცხრამუხა და
თელეთი.

მაგრამ აეტომობილმა
როცა შემოუტია
გადინაცვლა ურემმა
კოტათი

გზა უტია.

უცხო შინის სისწრაფე

იგრძნო თვით
აბურმა
მაგრამ ძველი, ცბიერი
არ დაიბნა
მეურმე:
— გამარჯობა, შოფერო!
მიცან?
აი დედასა!
იმ დღეს კამეჩები რომ
გადამიფრთხე
ქვედაზე?
და შოფერი ღიმილით
მეურმესთან
მივიდა:
— რას ქრიალებ მაგ შენი
ძველი
ურემივითა?
— დააყენე, სჯობია,
შავ ეარსკვლავზე
შობილი,
დააყენე, მე გირჩევ
შენი
ავტომობილი.
მაგ მანქანას ეს ჩემი
ძველი ღერძი
სჯობია
ოცდაათი წელია —
ნეკიც
არ უღრძობია.
არხეინად მივდივარ

დღეობას ვარ
წვეული.
ურემია კაკლისა
მამა —

პაპისეული.
შენაც ქკუას მოეგე
სიტყვათა სთქვე
წყობილი.
ურემს როგორ აჯობებს
შენი

ავტომობილი?
არხეინად მივდივარ
დღეობას ვარ
წვეული,
ურემია კაკლისა
მამა —

პაპისეული.
შოფერი ყურს არ უგდებს
მიპქრის
ავტომობილი
ჩემი გადარეული
და კეთილი
ძმობილი.

არსად არ გადუხვიო
ეს გზა —
სწორზე-სწორია
მარცხნივ მხოლოდ ხრამია
მარჯვნივ —
პრეისტორია.
უფრო სწრაფად, ისე რომ

ის მეურმე
სამხრეთით —
სხანდეს როგორც წერტილი
თავის იფენის
სახრეთი!

აბრეშუმში გვსურს და
არა ძონძები.
მშრომელები
და არა ხორხონცები.
არაფისთვის
საიდუმლო არაა
მუშას რად არ სურს
აბრეშუმის მარაო.
მაგრამ ამბობს:
გეყოფათო, კმარაო.
დაიჯერებ —
ან მეტი რა ჩარაა.
მუშასაც სურს
აბრეშუმში ამრიგათ
როგორც გინდათ
ეს ამბავი ვაიგეთ.
ეხლა კი მობრძანდით.
მობრძანდით...
აქ არ არის აფრიკა.
დავითვალიეროთ
ჩვენი ფაბრიკა.

და ჩვენ შევყვებით.
 ჩვენ ვხედავთ
 ფეიქერბს დაზგასთან,
 ტრიალებს ძაფები
 ხრახნები.
 თანდათან,
 თანდათან,
 თანდათან,
 მრავლდება ფაბრიკა-ქარხნები.

ვინ იფიქრებდა
 რომ ამოდენა
 გრანდიოზული
 საქმე გველოდა
 ასეა ტემპი, ასეა დენა
 რევოლიუციონურ
 საქართველოთა.
 ღამე უცდის
 თენებას
 როგორც ნანატრ
 შევინებას
 ძმებო! იცით რა...
 დრო რად გავწირო?
 რამდენი ვითხრათ...
 როგორ ავწერო?
 სიტბოს მოშორდა
 იმისი შუბლი

და გრივალისკენ
მიჰქრის — პირიქით.
ვით პოლიუსზე,
ნისლი და ღრუბლი
იღვრება მღვრიე
ქარის ლირიკით.
გაჰყვები მას და
დაგავიწყდება
ყინულოვნება
ლოდების ცივის
თაედავიწყება,
თაედავიწყება.
თან თოვლი მოდის,
თან ქარი წივის.
მაგრამ ამ სუსხით
ფხიზლობს გონება,
იგი ახლოა,
მიწა!
მთოვარი!
და ახალ ქვეყნებს
ეპატრონება
ავიატორი
შელპოვარი.
როგორც აუზზე
ყრუ
ჰაუ-უ-უ.
ის გადაუარს
ამ აურზაურს.
ის გადაუარს
არაქაურს

არარაობას,
ო, არასოდეს აღარ დაუცდის
სხვას არასოდეს.

უ-უ-უ-უ-უ.
მიზუზუნებს
ჰაეროპლანი.
დაიპურო მხარე,
ყოველი მხარე.
შეიქრა სადაც
ვეფხვია, სპილო.
გაიპო მთები,
გაპკვეთა ქარი
ოკეანეთა
გახია ტილო.
დაპქრის საზღვრებზე
გაბედითებით.
ამაყ სიზმრებით,
დიდის დიდებით.
მის გულს სწადია
აბალი ღვარი,
გამარჯვებათა
ოქროს საზღვარი.
ო, საქართველო
დაგჩაგრა ომმა,
ბედს მიგცა მწარეს,
ჭირს მიგცა მრავალს.
აწ ნდობა მოგცეს
ჰაეროდ მჯდომმა
ცხოვრების გზაზე
ფეხით მიმავალს.

ვდგევართ რატაციონის მანქანასთან.
 ელვის სისწრაფით
 ბეჭდავს, ქალაღს სჭრის.
 ჰკეცავს და ითვლის.
 სთვლის
 ასობით და ათასობით.
 წიგნი იჭრება
 და სალამს გითვლის
 ახალთ-ახალი
 ფიანდაზობით.
 როგორ ედრება
 ფოლადის ალქაჯს.
 ეს მოძრაობა
 სულით ეხება
 არა მარტო ყურს,
 არამედ თვალსაც,
 და თვალში ელვად
 გადიტებება
 ჩვენ შუშასავეით
 ვეპყრობით სტამბას,
 ჩვენ გვეჯერა მისი
 დიადი როლი
 თუ ეს პოემა
 გვიყვება ამბავს
 თუ სტიქიური
 ლექსების ბროლი
 სხვანაირია, არ ჰგავს
 წინანდელს

რატაციონის
 მანქანით აღსდგა
 მან მოიტანა
 მრავალოდენი
 სიტყვის ტექნიკა
 და გიმნასტიკა.
 ჩვენ გავიარეთ
 გზები რკინისფერ
 ლექსების ღვარში
 ისევ რკინაში
 ეხლა პირდაპირ,
 ეხლა პირისპირ
 რატაციონის
 ელგევართ წინაშე.
 ცოტა გვაქვს, მაგრამ
 არც ისე ცოტა
 რომ მან პასუხი
 სამაგიერო
 არ გასცეს იმათ, ვინაც იცოდა
 ფიქრი უგულო
 და მანკიერი.
 ვინც დღელამ ფიქრობს
 ჩვენი კულტურის
 ჯერ დამონებას
 გადაცურებას,
 იქ, სადაც გესლი
 ინთება შურის.
 შემდეგ სრულიად
 განადგურებას.
 გაიგებს, ვისაც უნდა გაგება

რომ მიძარტული
იქით იქნება
ჩვენი სიცოცხლე,
თაფგადაგება
მრავალმილიარდ
ქართულ წიგნებად.
შორს არაა დრო,
როდესაც რისხვით
გადაიხედავს
იქით მანქანა
საიდანაც მას
არცხვენენ კიციხვით.
რა მოხდა?
ან ვინ გამოაქანა?
მანქანით —
რაც უნდა არა სთქვან,
ცხოვრების
ახალი ყლორტებით,
თანდათან,
თანდათან,
თანდათან,
ყოველ-ღღე
სიბნელეს ეშორდებით.

14

ვის არ ახსოვს პატარა,
გაყინული უღძველესი სტამბები.
მათ თვითმკვლელობით გაათავეს
თავიანთი სიცოცხლე

რადგან მათ ძარღვებში ფეთქდა წმინდა
კონსერვატიული სისხლი, დაუმსახურებლად ამაყი,
ჩგი; მართალია ჩვეული არ იყო დამცირებისა
და დამონების ატანას.

ასოთამწყობები კი ცივსა და ნესტიან სარდაფებში
ლევდნ სულს.

ქლეკი ახრჩობდა. მათ.

ვისთვის უნდა ეთხოვათ მათდამი მოახლოებულ
სიკვდილისაგან დახსნა?

შიმშილი,

წყურვილი,

ხიცივე,

უბინობა.

მაგრამ ისინი ყველაფერს იტანდნ უძვირფასესი
სახელისათვის: კულტურა!

გამოჩნდა რატაციონის მანქანის ლანდი.

სარდაფებიდან მზეზე ამოვიდნ მუშები.

რატაციონის მანქანა დადგა ჩვენი

კულტურის სადარაჯოზე.

ყველგან და ყოველთვის

ახალი წიგნებით, გაზეთებით და ჟურნალებით

იბრძოლებს იგი ყოველი ტირანის წინააღმდეგ,

რომელიც კი მოისურვებს მასზე მბრძანებლობას, სიტყვის
სულის შეხუთვისა.

მისი თავისუფალი და ამაყი საომარი სიმღერის შეზღუდვას.

არავითარი სხვისი ბატონური მზრუნველობა

მას არსჭირდება.

პირიქით —

ის არ დაინდობს არავითარ ტრადიციას ძველსა და ახალს
რომელიც აბრკოლებს რევოლუციონური საქართველოს

მსვლელობას.

რატაციონის მანქანა

არის თავისებური უუდიდესი პოეზია.

ეს პოეზია აქ უფრო დამარწმუნებელია, მშვენიერია და
დიდებული ვინემ ბუნებაში.

რკინისგზის სახელოსნოების მანქანების მუსიკა

ან რატაციონის მანქანის მუსიკა!..

შენ ამას მიხვდები!

შენთვის ეს გარდაუვალი ქეშმარიტებაა...

ეს რკინის სიმღერა — არის პოეზია ორი გიგანტის:

აღამიანის გონებისა და დაუდგომელი შრომის.

იგი კი არ მღერის არამედ სტეჟს.

რატაციონის მანქანა სტეჟს

რატაციონის მანქანა სტეჟს

ვჰეჰოთ — ჩვენც.

ვჰეჰოთ

ვჰეჰოთ.

15

ვჰეჰოთ — სიმღერა თუჯის

ვჰეჰოთ — ფოლადის მანგი

ვჰეჰოთ — დროშები ქუჩის

ვჰეჰოთ — ბრძოლების ბანგი

ვჰეჰოთ — მრისხანე ბრძოლა

ვჰეჰოთ — მქუხარე — ეჰო

ვჰეჰოთ — ცეცხლისა ქროლა

• ვჰეჰოთ — სიმღერა ვჰეჰოთ.

ვჰეჰოთ — ახალი ალყა

ვჭექოთ — რიცხვების რიცხვი
ვჭექოთ — ცხოვრება ტალღის
ვჭექოთ — ცეცხლის და რისხვის
ვჭექოთ — რაც წინად კვნესდა
ვჭექოთ — ვალეიძოთ, ვრეკოთ,
ვჭექოთ — შევხედოთ მზეს და
ვჭექოთ — ჰეი, ვჭექოთ,
ვჭექოთ.

16

იყო ომი.
რაც სისხლი აქ
დაღვრილა
მეფის, ჯვარის,
კაპიტალის
წყალობით
ეხლა ამ ძვლებს,
მიწაში, რომ
ჩაყრილა
— რას უშვრებით?
— როგორ დაემალებით?
— რამდენის გზას
დასიცხულს და
ნაგვალეეს,
არ იგონებს
არავისი
მისია.
კარბატებიც

არ ინახავს
ნაკვალევს,
ქუჩის მტვრისთვის
სისხლიც
უვარგისია.
არვის ახსოვს
არც სახელი,
არც გვარი
დრო ივიწყებს,
არა უღარდებლობა.
მაგრამ მაინც
ძლიერია
ამგვარი
უსახელო
მიცვალების ხელობა.
ამ ხელობას,
ხელობა არ ედრება.
ამ უცნობი
კაცის ჩონჩხი
ბრძენია!
უწდომია
გონების ამკვეთრება,
უსაზღვროა
მისი ცოდნის გენია.
ათასის აქვს
მხედველობა,
იერი.
ათასის — მზე,
სმენა
ასი-ათასის.

ბნელ ღამეში
 იგი ამჩნევს
 ცბიერი —
 რას სხვა
 ვერ სჭვრეტს
 დღისით —
 უღიადესით.
 მთას მიარღვევს
 ცა და მიწას ედება
 საიდუმლოს
 კლასებისას
 ის ეძებს,
 იყოს ფერფლი,
 იყოს თავგამეტება
 საგნებს ეძებს
 და
 მიზეზთა მიზეზებს.
 მოიგონებს
 სულშეხუთულ
 ზაფხულებს,
 და ღამეებს
 მძიმეს მეომართათვის.
 როცა მძინართ
 ცელად მონახულებს
 გახურება
 მომწიფებულ მკათათვის.
 ის მისცურავს,
 არ-საჭირო,
 არვისი.
 ის ყურს უგდებს

ხმათა აღორძინებას,
და ხანებში
ქარვაზე უქარვესი
მისდევს გაზის
ფოსფორიულ ღინებას.
ბრძოლის ველზე
ენერგიის ამ მარაგს
როს სიკვდილის
ეუფლება ბურუსი
არსებითი
მნიშვნელობა არა აქვს
ქართველია
ოსმალელი თუ რუსი.
ის იგონებს,
საიშედო ვინა ჰყავს,
შებრძოლთ რიგნი
ისევ ისე სჩნდებიან.
ბრძოლის ველზე
აგროვებს და ინახავს
იმ ქრილობებს
რომ არ მოშუშდებიან
და კვლავ ისევ
მოგონებად ეშვება
მოტეხილი,
წლები აბინდ-ბუნდების.
კივილის გზა,
გრიგალების შეჩვევა
მექანიკა,
დაფლეთილი კუნთების.
„გაილვიძეთ“! —

ჰკივის სისხლი უცნობი
გაიღვიძეთ!
ხმას იძლევა
ხეობა
სასაკლაო! ვინ იყო
ის უგრძობი,
რომ
ამ ადგილს
დაადგინა მკვლელობა?
ფიქრი ღმერთზე
შარშანდელი
თოვლია.
ჩონჩხი მამას
არ იწამებს მამაოდ.
გმირს ამაოდ
ქვეყნად არ უცხოვრია
არც მომკვდარა
უბრალოდ და ამაოდ.
თუმცა ხმალი
ერთხელ მას მოერია
და სიკვდილი
ჩამოეშვა ღრუბლებად,
თუმც ფერფლია,
ნაცარია,
მტვერია!
ის იტოვებს
გარდაუვალ უფლებას.
ის გაჰყვება
კვლავ სისხლიან
მდინარეს

წითელ კორდებს,
მოგუგუნე
ხეობას.
გაიღვიძეთ!
უიმედო ვინ არის?
ვინ ქადაგებს
შიშს და ერთსახეობას?
ვინ დაედებს
ბნელ სოროებს
და ღრუებს?
გაიღვიძეთ
ვინც სიზმარში
გაერთო.
უკანასკნელს
სხვა ომს
გადააყრუებს,
აჯანყება!
აჯანყება!
საერთო!...
ძლიერია
უცნობ ჩონჩხის ხელობა!
შწარე ომის ძლიერია იარა.
ის მეტს ამბობს
ვინემ მჭერმეტყველობა
ვინემ სისხლი,
აქ რომ გადაიარა!
ბრძოლის ველზე
ენერგიის ამ მარაგს,
როს სიკვდილის
დგება დრო საშინელი,

არსებითი
მნიშვნელობა არა აქვს.
ქართველია, სპარსელი თუ ჩინელი
ინვალიდი
ომში ბევრჯერ ერია,
ბევრი ჯარი
გააქტრა ღამის ღრუბლებად.
თუმც ფერფლია,
ნაცარია,
მტვერია —
რევოლუციონერს
ის იტოვებს უფლებას.

17

იყო საქართველო,
მძიმე მონობაში.
ბატონი და ყმა.
შრომა უამური,
ყოფნაც უამური,
გაწყვეტილი ხმა.
ფლობდა საქართველოს
მკაცრი, დიდმპრობელი
რუსთა მეფის დღე,
ციხე--საპრობილე,
სუსხი კატორღისა,
საღრჩობელათ ტყე.
მაგრამ მებრძოლები
თავისუფლებისთვის,

იმაღლებდენ ხმას.
რამდენ აჯანყებას,
რამდენ შეთქმულებას,
აქ სწირავდენ თავს.
წარსულ შორეულში,
ხალხურ აღელვების
აურიცხელ ეინს
ააბობოქრებდენ
რევოლიუციონურ
გრივალეების წინ.
აი ცხრაას ხუთი,
ცეცხლი გურიისა,
ვის არ ახსოვს, ვის...
როცა მსოფლიოში
ქუხდა ეს სახელი:
გმირულ ბრძოლის დღის.
ცხრაას ჩვიდმეტიდან
ცხრაას ჩვიდმეტიდან.
ოქტომბერი ჰქრის,
ოქტომბერი ჰქუხს,
ოქტომბერი ჰფეთქს
სამოქალაქო ომს,
დროშით მეწამულით,
მიჰყვებოდა გმირს;
გაჩნდა მშენებლობა
სოფლად და ქალაქად.
ტომი იცნობს ტომს,
მშვიდობიანია
ქვეყანად მშენებლობა,
ის არა ჰგავს ომს.

ძალა ახალგაზრდა
სოფლად და ქალაქად
აღტაცებას ჰფენს,
დენა კულტურისა
სოფლად და ქალაქად
სპობს წარსულის სენს.
შრომამ აიწყვიტა!
თავისუფალია!
ის ისწორებს ფრთებს,
თავისუფალია,
თავისუფალია!
იგი თავსა სდებს.
ეხლა ქალაქის და
სოფლის კავშირია,
და ვერასგზით ვერ
შესძლებს კაპიტალი
ისევ დამონებას.
ჩანგო, სხვაფერ ეღერ!
დღეებს პროლეტარულ
დღესასწაულების
წინ ეშლება გზა,
პირველ მაისისათვის,
როსმე გათენდება
ეს მსოფლიო ცა.
დღეებს პროლეტარულ
სოლიდარობისას
ვინ აშორებს თვალს?
პირველ აგვისტოსთვის
როსმე ეს მსოფლიო
გადააგდებს ხმალს,

დღეებს, პროლეტარულ
 თანასწორობისას,
 ისევ ბრძოლის დღეს:
 როსმე რვა მარტისთვის
 ქალი მსოფლიოში,
 ნახავს თავის მზეს.
 დღეებს პროლეტარულ
 სოლიდარობისას
 როგორც ძმები ძმას
 წითელ ახალგაზრდათ
 ინტერნაციონალი
 ყველას აწვდენს ხმას.
 ცოცხლობს ის კომუნა,
 ზევრგან რომ დახვრიტეს,
 ცოცხლობს იგი აქ.
 ინდუსტრიალური,
 კოლექტივისტური
 ხელში დროშა აქვს!

მტერი მტარვალთა
 წესწყობილების
 „ინტერნაციონალი“-ს
 დიდი ავტორი —
 ევენ პოტიე
 ებრძოდა რა ბნელს,
 მან ერთ თავის ლექსს
 დაარქვა „მძორი“:

„აი, აქ ვდია, დამპალი ლეში
ბუდე ყოველგვარ საშინელი შმორის,
მატლები ფუსფუსს იწყებენ მტლემო
კანონით კუთვნილ ნაწლაეებს შორის.
დამფასებელი გემრიელ მძორის
ყოველი მატლი ჩაეარდა დღეში!
ავსწი ფიწალით და ვუშვი ღრეში,
ზიზღმა-რა აკლდა — არ გამაგორა.
მაშინ ამ ნებეში, ასერილში თიხით,
მატლმა კვამლივით იწია რიხით.
და აზრიალდა ერთხმად: ჰა-მეთქი!
პატივი ეცით საკუთრებას, წესს...
თუ ამა ქვეყნის გსურთ ააფეთქოთ
მყარნი ფუძენი? აბა რაა ეს“?
მთელი მსოფლიო
იმეორებს დღეს:
აბა რაა ეს?
აბა რას გავს ეს?

19

მაგრამ ავტორი
„ინტერნაციონალი“-ს
გრძნობდა რომ წავა
ასე რეფლექსი.
შრომის მავალი
თავისუფლება
წინასწარ იგრძნო;
აი, ეს ლექსი:

„კოლოსი ხალხთწინ წადგა რისხევითა
 დიდკაცებს, მოგვებს ეცვალათ ფერი.
 ყველას აწვალებს საკითხი: მტერი!
 ყველა კანკალებს: ო, აიწყვიტა!
 შრომამ თავის გზა გადაიწყვიტა
 ყველაფერს იგი ფოლადათ მცქერი
 ასწონ-დასწონის. არ გაიცვითა
 ყოფილა მონა, ახლა ძლიერი!
 ის ამბობს: კმარა, თუ ედემია
 მთელი მსოფლიო — იგი ჩემია!
 ჩემის სასმისით სხვას მოლხენია.
 მრისხანე ლანდო! გვწვევს შენი თვალი
 გაანაწილო, ვსურს, კაპიტალი?
 — „რა? გავყო? არა! ეს სულ ჩენია“!
 და იმეორებს
 კლასის გენია:
 — გავანაწილოთ?
 არა, ჩენია!

26

სახელოვანი და სანაქებო
 და უფრო მეტი
 როს გრგვინავდა ხმა: „ამხანაგებო“!
 ცხრაას ჩვიდმეტი,
 აი ეს იყო მართლა ქარბუქი,
 მუსიკის ხმათა.
 რაა ფაუსტი, ან რიგოლეტო,
 ან ტრაგიატა?

როგორ არ მახსოვს: ქუჩაში ბრძოლა,
თეატრში ტაში

იქ ბარიკადის ტყვიების ქროლა
აქ — ერმიტაჟი.

დღემდე ვერ ვიხმობ იმ გულწყრომას.
სისხლში ნაბანი.

ჰკიოდა ქუჩა, აქ კი მღეროდა
შალიაპინი!

რა გული უნდა გიმღერდეს ნეტა
რომ იმნაირ დროს,

უჯდოდა რომეოს და ჯულიეტას,
კარშენს, ფიგაროს.

ეს იმნაირ დროს, როდესაც რომ კრემლს
შორი თოვიდან,

ცეცხლ-ღუმიჯიანი ზარბაზანი სცემს
ლეფორტოვიდან!

ეს იმ დროს, როცა ბაევი, კირა,
ყრმა თექვესმეტი წლის

დაქრილი, ქოხით მდინარის პირად
ნაცად ნაგანს სკლის

ოცდა ჩვიდმეტი მხედარი რიგიდან!
ეცემა ერთი, მეორე... კიდევ.

ორკესტრმა სხვა ხმა უნდა აღმართოს,
და თუ იქნება

ცოტათი მაინც რიპარდ ყავნერის
იყოს მიგნება.

დასცბრეს ორკესტრი,
რომელიც გვართობს,

მსუბუქ გართობით

ორკესტრმა სხვა ხმა უნდა აღმართოს,

მილიარდობით.
 იყოს იმ რიტმის ბგერა ზღვაური
 ხმობით საჩინო,
 ბერლიოზმა რომ ქუჩის ხმაურში
 აღმოაჩინა.
 არა ლაქვარდი თოვლი და ცივა !
 ან ბგერა მშვიდი.
 რევოლიუციონურ კლასის მუსიკა!
 მუსიკა დიდი!
 გადასხვაფერდა მთა და ტაიგა,
 ველი და ბინა,
 ვის უნდა თქვენი ბალალაიკა
 და მანდოლინა?

21

არ ვნანობ: მე იმ ბობოქარ წლიდან
 ოპერის მკრთალი
 არ მომნატვრია თქვენი უნდინა
 და პიკის ქალი.
 მე ბავშობიდან მჯეროდა რიტმი —
 საწყისი შრომის.
 და საათობით მთელი დღე თითქმის
 ვიყავი მდომი —
 მესმინა ერთი მღელვარე რიტმი:
 „თენდება, მჯერა“.
 საფრანგეთის დიდ რევოლიუციის
 მუსიკის ბგერა.
 მარსელიეზა რომელიც მხევედა

წყველიად რუტინას.
მედგარ ბრძოლისთვის რომ ამხნეებდა
და სძრავდა რკინას;
ინტერნაციონალი, რომელიც ქარხნებს
უკიდებდა აღს.
აი, როგორი მუსიკა უნდა
ეპოქას ეხლაც.
სახელოვანი და სანაქებო
და უფრო მეტი
როს ვრგვინავდა ხმა: „ამხანაგებო“ —
ცხრაას ჩვიდმეტის,
აი ეს იყო მართლა მუსიკა
ზღვა მუსიკათა.
გადაქცეული მუშათა ლელვათ
და ბარიკადათ.

22

ძვირფასი,
უკანასკნელი და პირველი!
რევოლიუციას
არა კატასტროფას!
არის კი რამე უფრო მძლავრი
და ჩამკირველი?
არარა! არასდროს!
თანდათან ძლიერდებიან
ყველა ქვეყნიური ხმები,
მალე გამეფდება კოსმიური
გრიგალის თქმები.

მაშინ სულ ერთია
 თუ როგორ მიდიან
 ამ გავარეარებული
 დღეების და ღამეების ვედრება
 დილა და საღამო. ლოდინი დიდია
 მსოფლიო ვალეიდების,
 ახალი შეხვედრის.
 უკანასკნელი დღემდე
 აზრ მიცემული ისტორია.
 „თავის მოკვეთის შემდეგ
 თმებს აღარ მისტირიან“.
 რევოლიუცია!
 კაცობრიობის ისტორია
 შეგნებულად გიგონებს შენ
 წლების მილიარდობით
 ქართლის ცხოვრებაშიც
 ბევრია ჭიმერა,
 და ბევრი სწორია:
 მართლაც რომ
 სისხლითაა მორწყული
 ყოველი ფართობი.
 რევოლიუცია!
 შენ, რომელიც
 გიგანტიური ნამსხვრევების
 ყორედ აქცევ
 ძველთა მჭისობას.
 რევოლიუცია!
 შენ, რომელიც
 ახალი ბრძოლის
 გზით მიაქცევ

მარადისობას.
გკითხავ:
არის რამ განა
ქვეყანაზე
უგულწრფელესი,
რომ გაისმოდეს:
უცებ რისხვა და
რევა უცება...
უღიადესი თუ რაიმე
მოვა ხმელეთზე
ვინემ ძახილი:
მსოფლიო
რევოლიუცია!

23

მხარი მხარს, მხარი მხარს
კოლექტივო, მხარი მხარს
აბა ჰე, აბა ჰე,
აბა მივსცეთ მხარი მხარს.
წავიდეთ, მოვედოთ
თავისუფალ მთადაბარს.
მივიდეთ, მივუდგეთ
გაერთიანებულ ჯარს.
ჰარიქა, ჰარიქა
ჩავეჭიდოთ გუთნის ტარს.
ჰარიქა, ბობოლა
ძველ ლობეებს უვლის გარს
ჰარიქა, ქალაქო,

ველით მანქანების ღვარს.
 მხარი მხარს, მხარი მხარს
 კოლექტივო, მხარი მხარს.
 აბა ჰე, აბა ჰე
 მივდგეთ გექტარსა და ვას.
 წავიდეთ, მივხედოთ
 ცეცხლმოღებულ მთადაბარს
 დროშებით მივუდგეთ
 გაერთიანებულ ჯარს,
 ვინ ნახავს რამე დარს
 ახალ საქართველოს დარს
 მებრძოლებს, ქარიქარს!
 ჩვენ კი მივცეთ მხარიმხარს.

პირველჯერ
 მრავალ საუკუნის შემდეგ
 პირველჯერ!
 გზაზე, კაკლებით შემოვლებულ
 სავენახეთი
 ჩიკაგოიდან დაქადებით
 წამოსულ ტრაქტორს
 ამდენ გზა-ნახულს
 სიხარულით ხვდება
 კახეთი.
 გაჯადოქრებულ მაჯისცემით
 მგრგვინვარე ინტერს —
 პირველჯერ,

ახალ ყამირებზე
ფოლადის შინით
მღევს, მეომარი ინდუსტრიის
ურყევ ფალავანს
დინჯსა და მძიმეს
დინჯი მხარე
ჰხედება ყიყინით.
პირველჯერ,
აი, აგორგორდა
კიდევ მანქანა,
პირველჯერ
მისი ლურჯ-მოთეთრო
ავარდა ბოლი,
გლედირიები შორეული
წყდება მილიდან,
ბამბის კვამლებად
იფანტება
რგოლებზე რგოლი.

თუჯის ფილტვებში
ფერდაგადახსნილ
მანქანის შიგნით
ამოწმებს მოტორს
თუ არწყულებს
ფოლადს ძაბრებით,
კორბიურატორთან
დეფუსფუსებს

მარჯვე შოფერი,
კახელი კაცი
მღელვარ ძარღვებს
სწევს გამძაფრებით.
გაზის ველური ენერჯია,
გააფთრებული,
მალე გაიცნო
როგორც თავის
ძველი ნიკორა.
კახეთი ახლად გადაკეთდა
თავის ველებზე
ეს უცხოელი,
ბუმბერაზიც
წინ გაიგორა.
ენლა ცოტაა,
შემდეგ კიდევ
მოვა ასობით.
შეიცვლებიან
ბრიგადებათ,
დივიზიებათ
დივიზიები არმიებად,
მოტორით — ძრავით
ახალ მანქანით,
სიამტკბილად
და შეთვისებით.

26

აქ ჯერ
არაა პროლექტარი,

მხოლოდ გლებია,
მაგრამ საზღვრები
წაიშლება,
არის წერტილი,
სადაც შეხვდება
მძლე ქარხანა,
მშვიდი მინდორი
და რომელიღაც
ჯვარედინზე
ვახდება — ერთი.
ფოლადის ხარი
შიაბიჯებს.
სადაც ღობეზე
ძველის ძველიდან
ჩამოცმული
ცხენისთავია.
აი, წარსულო!
აი, დღეის
ახალი კვალი,
რისთვის გეგონა
ჩვენი მიწა
რომ უძრავია?
კვარის მაგიერად
მოელვარე სანთლით
„ლამურა“, —
ქარისაგან შემკრთალ
სინათლეში
გათავდა დღე-რა,
ლამითაც შრომობს
საქართველო,

გათენებამდეც.
მახლობლად
მედგარ კოლექტივის
სცემს გულის ძგერა.
ჩასხმული,
შავი,
მზით დამწვარი
თითქო: რჩეული
ერთი მეორის
უკეთესი
თვალეზ-ბრდღვიალა,
გადაბალისდნენ,
გამოცოცხლდნენ
ჩვენნი ბიჭები.
შიაბიჯებენ —
სიმღერამაც
დაიგრიალა:
მხარი მხარს,
მხარი მხარს,
კოლექტივო,
მხარი მხარს,
აბა ჰე, აბა ჰე,
აბა მივსცეთ
მხარი მხარს,
წავიდეთ, მოვედოთ
ბორკილ-აყრილ
შთადაბარს;
შივიდეთ, მივუდგეთ,
გაერთიანებულ ჯარს.
ჰარიქა, ჰარიქა,

ჩავეჭიდოთ
გუთნის ტარს,
ჭარიქა, ბობოლა,
ძველ ლობეებს
უვლის გარს,
მეხი-მეხს, ქარი-ქარს,
ჩვენ კი მივსცეთ
მხარი მხარს.

27

ქლაქებიდან ჩამოსულა
სოფელში მუშა.
სამეურნეო იარაღებს
სინჯავს, აკეთებს.
სოფელი იბრძვის.
ის აღიდებს
სათეს ფართობებს,
გამალებით ხნავს
მიტოვებულს უქმად
ნაკვეთებს.
უვლის საქონელს, ათასობით
იზრდება ჯოგვი.
იყენებს სასუქს,
ხარისხიანს
ამრავლებს ნათესს.
მცენარეები,
ბალახები
ელიან სილოსს.

და ქვეყანაზე
ზეიმი აქვს
დღეს უღიადესს.
მე მინდვრებიდან,,
კარგო მხარევე,
მოგკარი თვალი,
გულში აფეთქდა
ჩვიდმეტთა წელთ
მღელვარე გუნდი.
გადამავიწყდა
გადუდები
საქმე და ვალი,
შენკენ მომართულ
ძველად ნაცნობ
გზებით დავბრუნდი.
ამ გზებზე ისევ
აღტაცება
აურზაურობს,
ამ გზებს არა აქვს
არავეითარ
მონობის შიში.
როცა ასეთი
გულდაგული
შრომა ხმაურობს,
თითქო ხმაურობს
პოეზია,
ვეფხვი
და
გიჟი.

როცა ხნულები
 ეფინება
 ველებს სვეტებად
 და თვალუწვდენი
 ნიავეების
 ზღვა იბადება,
 ცეცხლი რამ მზისგან
 კაცს თვალებში
 ჩაგეწვეთება,
 და თვალს სინათლე
 უეცარი
 მოემატება!
 სისულელეა ხომ, მინდვრებო,
 დღეს თვითმკვლელობა
 ეს ნიშნავს რომ შენ
 ჯედისწერას
 ეერ გაუმკლავდი —
 რომ არ მჯეროდეს
 სთქვა ბალდადის,
 ვეფხვებრ მსვლელობა
 მეც, რა თქმა უნდა,
 რა თქმა უნდა
 თავს მოვიკლავდი.
 ...გარშემო ისევ
 ალტაცება აურზაურობს,
 ქართლი, კახეთი,
 იმერეთი,
 რაქა, ოდიში,

მსოფლიოს ერთი
მეექვსედის
გულთან ხმაურობს...
ასე ხმაურობს
პოეზია, ვეფხვი და გიჟი!

29

ხმამალლა,
ხმამალლა,
ხმამალლა
ისმოდეს გმირული მოტივი
ეს ათი წელია! ეს გახლავთ
რევოლიუცია, ისტორიის ლოკომოტივი,
თუ საქართველო, ასეულ წლობით
მბოროტავი
კავის, სახნისის ბაზისიდან წინ გაეშურა
რეკონსტრუქციის ფართო გზაზე —
დასცა ბოროტილი
სოციალისტურ ინდუსტრიის ნიადაგს
მიჰყვა
თუჯი, ნახშირი და ფოლადი
ამოაქვს გულით,
და სახელმწიფოს მესაქე კლასს
აბარებს იგი,
კოლექტივების ენერჯიას და ნებისყოფას!
დაჰკარით! ასტეხეთ გრიალი
ხმამალლა,
ხმამალლა,

ხმამალა!
 ჩვენ დავაფუძნეთ კოლექტივი,
 მსოფლიო მთელი —
 ერთ უძლიერეს კოლექტივად
 უნდა შევიქნათ.
 რამდენიც დღეა, გვყავდა და გვყავს
 იმდენი მტერი
 მაგრამ ჩვენ ვიბრძვით თავდადებით
 გარედ და შიგნით!

არყის სმისა და ქარისაგან
 ჩახლეჩილმა ხმამ
 როგორ გველურად მიიფარა
 სახეს ნიღაბი!
 ღიმილით ღარიბს შესთავაზა
 გლახს გაზაფხულზე
 საუკეთესო სათესური,
 კარგი მარცვალი.
 გლახი, რომელიც გაპყურებდა
 თავის მწიარ მინდორს
 გულდაწყვეტილი თვალეებით რომ
 სჭვრეტდა ბობოლას.
 ბობოლა კიდევ კმაყოფილი
 მოავლებდა თვალს
 თავის უსივრცოდ გაშლილ მინდვრებს,
 თავის ზოდაბუნს.
 აჰა, ხვალ დილით საბჭოების

არჩევნებია!

ებლა ნილაბი მიდის სტუმრად
სხვა ღარიბ გლეხთან
უზარმაზარი ჯიბით იღებს
უკეთეს ვაშლებს,
და ღარიბისას დაუმოსველს
ბავშვებს თავაზობს.

ეალერსება მათ, გულში ღრმად
დაფარულ ზიზლით,
მამას კპირდება შემწეობას,
იკოდებს, ოხრავს.

არჩევნების დროს ის მათ შორის
სეირნობს, ხუმრობს.

და არჩევნებმაც მოუტანეს
მას სიხარული

ის აირჩიეს საბჭოს წევრად,
მან გაიმარჯვა!

ღარიბ გლეხების ორ ათეულს
დიდი ხანია,

რაც ენატრება კოლექტივად
ჩამოყალიბდეს.

დახმარებისთვის საბჭოს წევრთან
მივიდნენ ერთად.

მან არ ურჩია: სულ მთლიანად
დაეინგრევეითო!

მაშინ გლეხები თავდახრილი
უკმაყოფილო

უიმედობის და სიბრაზის
დალით სახეზე

თავის სახლებში ბრუნდებიან

უკოლექტივოდ.
 ივრძნო ნილაბმა და სისწრაფით
 მიხი-მოხია
 დაანაწილა თვის მდიდარი
 ადგილ-მამული
 მკვდარ სულთა შორის და უმწეო
 მშრომელის სახით

გაძვრა კვლავ ცოცხლად დაარსებულ
 კოლექტივში
 დაიწყო მისი შიგნიდან ღრღნა,
 სანამ არ გახრწნა...

გამარჯვებული, უღარიბეს
 გლეხის მოწმობით
 შეიჭრა შემდეგ მეურნეთა
 საღაროს წევრად;
 შეიძრა მაშინ, ამოძრავდა
 თესლეულობა,
 და ტრაქტორები, ტრიერები,
 გუთნები, ფული
 დაიძრა წითელ ნილაბისკენ
 ბობოლა გლეხთან.

მისი მინდვრები და ბაღები
 კვლავ ააყვავა.
 ღარიბი და კოლმეურნეც
 გაშეშდენ უცებ.

უკმაყოფილოდ აგუგუნდა
 და ახმაურდა
 კოლმეურნეთა, საშუალოთა
 ახალი რიგი:
 საქმე არ მოდის, ხელს არ გვიწვდის

თვით ჩვენივე ძმაო!
ზურგი ვაქციოთ კოლექტივებს,
წაყვითლოთ ჩვენთვის!
ერთი წამი და ის ნილაბიც
ეხლა იქვეა:
ალიზიანებს და იმავე დროს
თითქო ამწვიდებს.
და ძლიერდება გაფლანგვები,
მუშკორთა დევნა,
რევოლუციონერს პატიოსანს,
სდევს უნდობლობა.
ორმოცდაათი ნილაბიდან
გადასახადებს
იხდის ორმოცი.
დიდი ნაწილი სიმდიდრისა
დაფარულია.
მოჯარდა წითელ ნილაბების
მთელი არმია.
მან გადასწყვიტა და დაიძრა
ქარხნებისაკენ.
გამოაცხადა
პურის გაფიცვა.
მაშინ კი, ისიც აგუგუნდა
თვითონ გიგანტი —
მუშათა კლასი...
კოლექტივი კი ჩვენს სოფლებში
იზრდება, მძლავრობს.
შრომა ედება სიხარულით
გაცხარებული
შავი ზღვის ნისლის შესადარად

გაფენილ ყანას.
რევოლიუციონურ შინაარსით,
შემოქმედებით,
დიდის მასშტაბით უნათლესი
და თვალსაჩინო.
ხარისხობრივი მაჩვენებლით
უდიადესი!
როს უნებურად შეადარებ
შენ ამნაირ დღეს
დღეს გუშინდელს და გუშინწინდელს,
მაშინ მიხვდები
რა უდიდესი გარდატეხის
გავიდა წელი.
ეს თესვა, ეს მკა, კავშირია
მშენებლობასთან.
მის ძალღონესთან, ტვინთან, კუნთთან,
და იმის სისხლთან.
ამ დაუნდობელს და კლასობრივ
შეტაკებაში
ახალს და ახალს სიმაგრეებს
იპყრობს მშრომელი.
მშრომელი მასის უდიდესი
მხარის დაჭერით
ისპობა ბნელი ნიღაბები
და პალოები.
ასეთ დღეებით სულ წინდაწინ
მიდის სოფელი
სოციალისტურ გაერთობით,
რათა დამკვიდრდეს
მიწა საერთო და საერთო

შრომა მიწაზე!
ჰა, მოახლოვდა მოსაველის
აკრეფის ხანი.
ეს ფიცხელი დრო, შემოდგომა
მოგვიახლოვდა,
ჰეი, დაეიწყეთ მოსაველის
დროზე აღება.
უკლებლივა და თავის დროზე
მოვლა-შენახვა.
აბა, ვით იყო, ვნახოთ
თესვა ნაყოფიერი.
როგორ ვუძლებდით მუშაობის
საჭირო ტემპებს?
გავაცხოველოთ მუშაობა!
უნდა მივიდეთ
ყოველ სოფლამდე და კომლამდე —
კოლექტივამდე,
დაბლობებში და მთაგორებში
იქუხე, შრომა!
მოდის საჭირო ინვენტარი?
სწვდება ბელლები?
იქედებიან საწყობები?
სახელოსნოებს
ქალაქებიდან ეხმარება
აქ მუშა ხელი?
აგრონომები? მანქანების
შემკეთებლები?
ჰეი, ფიცხელი დრო,
ფიცხელი დრო მოგვიახლოვდა!

რომ ფიცხელი დრო
 მოგვიანლოვდა,
 კოლექტივში, ქალაქის მახლობლად,
 ამას გრძნობს ჩვენებაანთ ნიკა.
 ის აზრიანი კაცია.
 მას ყოველდღე აქვს გაზეთი
 „კოლექტივიზაცია“.
 სხვებთან ერთად ბაღში ცისმარე დღე
 ტრიალებს ჩვენებაანთ ნიკა:
 ფიცხელი დრო მოსულა,
 ჰარიქა, ჰარიქა!
 კოლექტივში არის ნიკა
 მოიარე, მოიარე
 კოლექტივში ვაშლებია
 და ატმები მსხმოიარე.
 უამრავი კომში უდგა
 უამრავი ბროწეული,
 ყველაფერი ბლომადაა
 მოსაწევი, მოწეული.
 მაგრამ...
 გატყდა მოსვენება
 გულში გაჩნდა რაღაც კვნესა,
 ყველაფერი აერია
 სამად უმზერს მაღლა მზესა.
 მუხა —
 ცაცხვად ერვენება,
 ბზა —
 ჰგონია წიფელი —

არ ასვენებს ეს ბობოლა,
ეს ნილაბი წითელი.
ცხვირი უგავს მშიერ არწივს,
წარბ-წამწამი ეშმაკს უგავს,
თვალეებში რომ აღმურია
ზღვასა და ხმელეთს გადაბუგავს.
ის ხან წყნარზე წყნარია,
ხანაც უდიერია,
საერთოდ კი ყოველთვის.
კოლექტივის მტერია.

32

ძლიერ საგონებელშია
ჩავარდნილი ჩვენი ნიკა
ამ ბობოლას, ამ სისხლის მსმელს
ვერ მიუდგა აგრე რიგად!
ამასობაში მზეც გადიხარა
სალამო მშვიდი, სალამო ნელი
გორის მიდამოს გადაეფინა
და ტირიფონის დაფარა ველი.
— გადაუძახე ცხვარსაც, ჰო, და
ხეკში გალაღე! —
სადღაც მთერალის მოისმოდა
ჰარი-არაღე!
ღრუბელს ყელად მოელვარე
გადაუქანდა,
თხუთმეტი დღის ბადრი მთვარე
სოფლის დუქანთან.

ნელმა შუქმა ტყე-ეზოზე
ნამი მოლილა,
იქვე ნიკა მხარ-თედოზე
წამოწოლილა.
ხედავს: ცაზე შუქთ გემია,
და ელვარებს როგორც მძივი,
მყუდროებას მისცემია,
ვარსკვლავების კოლექტივი,
აქა-იქ კი, შესვენებით
და სიმშვიდით კმაყოფილი
მიმოცურავს ღრუბელთ გროვა,
არტელეზად დაყოფილი.

33

ერთ ადგილს ველარ ისვენებს ნიკა,
გადაიარა შარა ნაგები,
გზაზე მიმავალს დაფიქრებითა
შემოეხვივნენ ამზანაგები:
„რამ მოგაწყინა,
პატარა ნიკა,
რა ქვეყნის ფიქრი
გაწუხებს ნიკა,
ებლა თეატრში
წავიდეთ ნიკა,
ძიელ საჭირო
კრებაა იქა“.
გარშემო წყნარი არის მიდამო
ქუჩები მშვიდი, სახლებიც კობტა;

მიდიან. განელეს მიდამო ქობთა,
ეხლა გაიმბობთ
რაც იმ დღეს მოხდა.

34

ეხლა თეატრში ზის ნიკა.
და ხალხიც მეტად ბევრია.
მუჯღლუგუნს სცემს
თომიანთ გიგა:
„ნიკა! ეჭენდე!
შენი ფერია“!
ის არის ნიკამ არ შეიმჩნია,
ვითომდა ისე,
არაფერია!
თეატრს ვინ სჩივის?
ისევე ხედავს,
მუჭი, ბრჭყვიალა
ვით შავი ჭიქა
თვალთ დაუბნელდა,
გაცეცდა ნიკა —
ისე არ მოსწონს
და ეზიზღება
მას ეს ბობოლა,
წითელი ნილაბი.
თავბრუ ესხმის, ველარ არჩევს
რა რაჩივად სწერია,
თეთრი შავად ერვენება,
შავი თეთრის ფერია.

თეატრი ხომ
არ არის ყანა
არც ველების ფარჩები.
მაგრამ ერთი ბობოლა ზის,
ასწი გამოსარჩევი.

35

გაულიმა მანაც ნიკას,
შორიდან რომ დაინახა.
ნიკა ამბობს თავის გულში:
ჩემო თავო, მოკვდი რალა!
გაბედა და, რაკი არ-რას
გრძნობდა ერთი ზიზლის გარდა.
ისევ მისკენ მიიწია,
ჯერ ადრეა კიდევ ფარდა.
მისი მისელა,
ჩვენს ბობოლას
რა თქმა უნდა, არ იამა;
„რაზე ფიქრობ ჩვენო ნიკა,
რა ფიქრები გაწევს დარდათ?
მის მაგივრად პასუხს აძლევს
თვით ბობოლა კუშტად მდგარი;
„მწუხარე და დარდიანი
ებლა ჩვენში ვინ არ არი?
არყის სმის და ქარისგან
ჩახლეჩილი ხმით
ეს ბობოლა გლეხი
აბურძგენილი თმით —
ფულს ჯიბეში ჰყრის.

სულში —

წვიმა სერის,
ნისლიანი, ბნელი წვიმა,
გიორგობისთვის...

შემდეგ ისევ იმეორებს
გარეგნულად წყნარზე-წყნარი:

„მწუხარე და დარდიანი
ებლა ჩვენში ვინ არ არი“?

არყის სმისა და ქარისგან
ხმა-ჩახლეჩილი,

უქუდო და გულზე პერანგ-
გადაგლეჯილი —

მარიფათით

ქორებს ჰყიდის,

აქაც მოდის,

იქაც მიდის

დააქვს გულში დაგროვილი

თივა, ლენჭუო და ნალექი

მოდრუბლული დღის ამიდის

ეგლისება სულში ლექი.

არყის სმისა და ქარისგან

ჩახლეჩილი ხმით

იგი ამბობს:

„დარდი რაა,

თქვენ ქვეყნისა სთქვით“!

36

— მაინც რაა საგლოვარი“?

ჰკითხავს ნიკა დაუმცხრალი.

იწყევლება იგი გლები,
„ჩვენს დროს დაუდგესო თვალი!
მაიგონეს კოლექტივი
ბავშობაა, არა მჯერა,
სამ ძმასაც ვერ შეუქმნია
გაუყოფლად ერთი კერა.
რანაირად შესძლებს ასი,
და ორასი? ვერა, ვერა!
დაიღუპოს, დაიკარგოს
ამნაირი ბედისწერა!
სოფელს ღმერთი დაავიწყდა,
ეკლესიას არ აქვს სხივი,
უთანხმობას ხალხი მიაქვს,
ვით მდინარეს მიაქვს ტივი,
ღმერთსაც ხალხი დაავიწყდა
ამას ვამბობ, ამას ვჩივი,
რანაირად გაიხარებს
ამნაირი კოლექტივი“?

37

ნიკას პირზე
ღიმი მოსდის
მოკლე პასუხს
აძლევს შმვიდი:
„ნახე ჩვენი კოლექტივი,
თუ გსურს ნახო მაგალითი“.

— რა, ნიკა-ჯან

რა მაგითი?

საქმე დაყენებული გვაქ
ერთობ კარგად. სჩანს დღე-დღითი
გლები მკვახედ იმეორებს:

— რა, ნიკაჯან,

რა მაგითი?

ლოცვა არ გრწამს, მარხვა არ გრწამს,
მღვდელს ად მისცეთ გროში ფარა,

ცარიელი ყბედობაა,

და სიტყვები წარა-მარა

სამი ძროხა მევე მინდა,

სამისათვის ის არ კმარა.

უკუღმართი დრო დაგვიდგა

და დავწუმდე? — არა, არა“!

ნიკა სწრაფად აენტება:

— რა ხმალს იქნევ, ვისთვის გინდა?

ღმერთიც გადაგდებულია,

და იმისი სული წმინდა.

სხვანაირი ველმინდორი,

და ყანები აბიბინდა,

გამარჯვება ღარიბისა

ერთობ კარგა დაგვირგვინდა

(სხვების თვალის)

მოხვდა რიგად;

ყოჩალ, ნიკა!

ყოჩალ, ნიკა)!

ნიკამ გული გაიმაგრა,

და მაგარი სიტყვაც დაჰკრა:

«ვებრძვით რიყეს, ვებრძვით ეწერს.
 გარდაუვალს ვანგრევთ მესერს,
 ისე ჰქონდა მესერს ძალა
 როგორც ციხის მესამე სერს.
 ესეც სოფელს, ესეც ქალაქს,
 ესეც თქვენა და ესეც ერს
 სუ ასე სჯის კოლექტივი,
 და ლენინიც სუ ესე სწერს!
 აბა ნახე ტყე და ქალა
 მისი ძნები, მისი ჩალა.
 წინად ძალა თქვენი იყო,
 ეხლა ჩვენი არის ძალა.
 ლობის ძალაც დიდი იყო,
 წნელში წნელი გაიყალა,
 გაძვრებოდა მხოლოდ შუქი
 და ნამცეცა ლობემძვრალა.
 თქვენ ამბობდით: რას დააკლებს
 ლობეს ძაღლის ყეფა ავი,
 ძაღლიც კი იცავდა ლობეს,
 როცა ღამე იყო შავი
 შენც რომ ჩამოგიკიდნია
 შენს მესერზე ცხენის თავი —
 ლობეს თვალი არ ეცესო?
 თვით სოფელს კი გასძვრა ტყავი“!

ნიკას სხვებიც მიეშველნენ;
 — რამდენ ბოროტს და სულ-მდაბალს,
 მოსვენება არა ჰქონდა,
 რა ნახავდა ღობეს დაბალს“!
 ნიკა უფრო გულს მიეცა
 გამოუდგა ღობის ამბავს:
 — იყო ბრძოლა ღობის გამო,
 არა ერთხელ ღობის სარი
 ტრიალებდა იარაღად
 სასტიკი და აბეზარი.
 თქრიალებდა სისხლის ღვარი.
 იდგა გლოვა, იდგა ზარი
 სასტიკ მიწვევ-მოწვევაში
 ხმაურობდა ჯარზე-ჯარი.
 ორღობიდან ორღობემდე
 იგერებდა ძალას-ძალა:
 „ჩემი კერძო საკუთრება,
 ნუ გგონიათ ალა-ალა!
 ისევ ნუგზარ ერისთვიდან
 ჩემი იყო ტყე და ქალა“.

არყის სმისა და ქარისგან
 ჩახლეჩილი ხმა,
 ამბობს: „ღობეს ნუ დასციინის
 ჩემი ძველი ყმა.“

შენ იმ ლობეს ნუ დასცინი,
ნუ გგონია ლობე ჩხირის,
ლობესა და ლობეს შუა
ხშირად ბევრი ლორი ჰყვირის.
უნდოდა კი რომ ეგემა,
გემო სიმინდის ხშირის,
მაგრამ ლობე მუხისაა
და უღელიც მუხის ძირის“.

41

იქვე მყოფმა ერთმა გლეხის
ქალმა სიტყვა ჩაუმატა:
— ისევ ლობი?
ვითომ რათა?
ბობოღების სისხლი მაინც
რომ არასდროს იკარგება?
ბევრს სურს კოლექტივში შესვლა
მაგრამ ეს არ ევარგება.
სწორედ კი აჯობებს მათი
გაძევება, აბარგება,
ამოსუნთქვა ვერ მოასწრონ
და ვერც დალაპარაკება.
მაშინ იმ ლორის ამბავიც
სხვაფერ შემოიქარგება.
მაგრამ არ გვაქვს თქვენი შიში,
სთქვო, რაც გინდა! კი გაქვს ნება!

არყის სმისა და ქარისგან
 ჩახლერილი ხმა
 გულმოსული მიმართავს ქალს:
 — კიოომ რა გსურს თქვა?
 ვითომ რა გსურს გამოხატო
 სიტყვისა და სიტყვის შუა?
 კარგად ვიცი, შენ რაც გინდა,
 მაგონებ ვინ სთქვა ქალის ჭკუა?
 მისი ჭკუა, ნათქვამია,
 ქათვის ტვინის ტოლა თუა
 რა გამოვა იმისაგან,
 როცა ომებმა გააბრუნა?
 ქალი გამოსადეგია
 მხოლოდ როგორც საყვარელი
 ერთი მაინც უნდა გყავდეს
 თუ მეორეს აღარ ელი.
 თუ უირილი წამოგიწყოს
 პირზე დააფარე ხელი,
 უთხარი თუ რა გატირებს
 არა გიშავს არაფერი,
 ქალაქს წავალ, წამოვიღო
 საჩუქრების წყება მთელი
 დამაჯერე, ნუ ხარ ეგრე
 ჭკუა მოკლე და თმა-გრძელი.
 ტირი — როცა ბედი გიწევს,
 ხარობ — როცა გიკბენს გველი;
 ქალი ქმარის მონა იყოს,
 ოჯახს არ გაუშვას ხელი

პური აცხოს, ქვაბი რეცხოს
რიგზე ეწყოს ყველაფერი.
შენ კი აგერ, ამ თეატრში
წამოსულხარ და რას მღერი.
— უკაცრავად ძლიერ თქვენთან,
მიახალა წამსვე ქალმა.
ქალი ეხლა სხვა გზას ადგას.
ის მოჰყვალს მიესალმა.
იგი საზოგადოების
ერთკუთლია მშრომელი,
ბოსტანი თუ დასტოვა,
გახდა მიწისმშომელი.
ეხლა — საბჭოს წევრია,
კოლექტივშიც ვარგია,
ყველგან თავმჯდომარეა,
ყველგან ამხანაგია.
თქვენ ტყვილა გაიძახოდით
ქალის ჭკუა სისტიანო.
მისი თმების სიაგეარგე
ვის არ გამოუცდიაო“.
ეხლა ნიკამ ჩაახველა:
„ქალს რას ერჩი? მე მითხარი!
მღვდელსაცა და ბობოლასაც,
ქილოფშიც კი იცნობს ყველა.
ვიცო, ჩვენთან გინდა მოსვლა,
ხუმრობაში ნელა-ნელა,
კოლექტივში ამნაირი
კაცი მოხვდეს, როგორ, ბნელა?“

არყის სმისა და ქარისგან
ჩახლეჩილი ხმა
ილიმება:

— „გახსოვს მოჯამაგრობა
ნიკა, გახსოვს, საკირე.
შენ ზომ ჩემი, კარგა ხანი
იყავ მოჯამაგირე?
სულ მოჯამაგირისა,
ვიცი, სულ სხვა დროა ახლა
მალე სულს დაეცემი,
მალე ცხვირს აიწეე მალლა.
რა ელთხრა მე დროებასა,
შენ რომ გაგამამაძაღლა.
ბოგანობა მოგაშორა,
ჩემს მამულში ჩავასახლა.
როგორც ამ ხეს, ისე შენცა
არ გრცხვენნიან არაფერის
თითქო თვითონ გააშენე
ეს ბალები მშვენიერი.
გზაზე არეინ არ გიხედება,
არხეინად მიიმღერი.
ჰაი, ჰაი, რა დრო დადგა,
დროო ძველი კახაბერის“

არყის სმისა და ქარისგან
ჩახლეჩილი ხმა განაგრძობს:

— „შენისთანა ცხენს შეისვი
ცხენიდანაც გადმოგავდებს,
ჩემი მოჯამაგირე რომ
თავის ბატონს არად მაგდებს?
შენ ქვეყანა გააშენო?
ისემც ღმერთი ამოგავდებს
მონა მონად გაჩენილა
იგი ვინ სთქვა ამხანაგად.
თუ საომრად გამოდგება,
გაუტიე ჯორთ ბანაკად.
თუ მერე თავს გაუვიდა
სითეთრესაც აქცევს ლაქად,
წყულ იყოს მისი ბნელი
მოსვლა სოფლად და ქალაქად.
ამხანაგად შენთან კი არ
ერთმანეთს ვერ ურიგდება
ერთ შექამანდს ვერ გაიყოფს,
არ აქვს ერთი ყურიგდება,
რომ გახედო თქვენს კოლექტივს,
ერთობ გული მოგიკიდება,
თქვენი ყანა და მიდამო,
მოუკლებლად ლპება, ხმება.
ნიკა ამბობს: — ხუმრობ, შენა
აქარ ტალე კიდევ ენა...
ვინ ვადასწვა ჩვენი თივა,
შავი დღე ვინ გაგვითენა?
მიპასუხე, აქ რო დგებარ,
ნამუგინი ვინ აგვიჩება?
სიცოცხლეში არ შინახავს
შენისთანა მავნე გლები

მხარზე ნაჯახს რომ გაიდებ
სხეაფრივ გადაგცდება ფეხი.
იმ ფეხსაც არ აუჩქარებ
თუნდ დაგეცეს თავზე მეხი
თორე ეხლა აქ რა გინდა,
რისთვის არ დაიდგი კეხი?
გონებიდან არ გ'შორდება
ძველი ყანა და ფარები?
ჯანდაბამდის გ'ზა გქონიათ
აი მტკვარი და არაგვი
დაინახე აგერ ფაქტი
და ის აალაპარაკე.
უღეველი მათი დენა
ერთხელ დაიღვარა რა-კი
არის მხოლოდ კოლექტივის
უხვი განძი და მარაგი.
რა ესმოდა მათ ღარიბის
და ჩაგრულთა ბრძოლა — კენესა?
ზოგის აზრით ხალხს თუ იხსნის
მხოლოდ წირვა, მხოლოდ მესსა,
თუ მორწმუნე ეზიარა,
და ემთხვია კარის ბჭესა,
ის აღსდგება, როგორც ქრისტე
აღსდგა მესამესა დღესა.
ამნაირი ქადაგებით
ხომ გამოდის პაპი რომის.
ყველამ იცის განზრახვები
იმ სულმყრალის და ქვემძრომის
ვითომ ქრისტეს მოციქული,
ნაშთი ჯვაროსანთა ტომის

ეს ზეზეურ ქაწყმენდილი,
მნატვრელია ახალ ომის“.

45

ამის მსმენი, იქვე ახლო
იდგა მღვდელი, ყოვლად ფლიდი.
მან კრძალულად და ნაწყენად
დაიგმინა: — „ჰაი გიდი!
ჩემის თვალით დავინახე,
სიონის რომ მოსწყდა ზარი,
მიწა ისე ჩაიზნიქა,
როგორც დევის ნამუხლარი.
ხმა გამოსცა გაბზარული,
საბოლოო, ცივი, მკვდარი,
ეჰ, ბევრი რამ მესთან ერთად,
იყო მხოლოდ, აღარ არი“!
ნიკა: „ბევრი შენისთანა
მე არ ვიცი როგორ ბედავს,
ახალ დროის გამარჯვებას
ხედავს, მაგრამ ველარ ხედავს
ლამით აღებს ეკლესიას,
რასაც დღისით გადაჰკეტავს.
ნეიტრალურ ზონაზეა:
კიდევ ხედავს და ვერც ხედავს“.

46

იქვე სულით ლაჩარი
იდგა ძველი ვაჭარი.

როცა მშრომელს ლამობდა,
 იგი ბრძნულად ამბობდა:
 „მე არ ვიტყვი
 რამეს სხვას,
 სასწაულზე
 იმან სთქვას
 ვინაც გადაურჩება
 ათას-ცხრაას —
 ოცდა-რეას“.

ის დრო არ დადგა დღემდე
 და ის ამბობდა შემდეგ:

„მე ვიტყვი და
 აი რას:
 ეს ქვეყანა
 იმან ხრას
 ვინაც გადაურჩება
 ათას-ცხრაას —
 ოცდა-ცხრას!“

აი, ერთი წლის შემდეგ
 ის იმეორებს დღემდე:

„არაფრის თქმა
 არა მწადს,
 დაუმადლოს
 იმან ხატს,
 ვინაც გადაურჩება
 ათასცხრაას ოცდაათს!“

ოცდაათიც გავიდა,
 იგი იწყებს თავიდან:
 — გადამრია ნანახმა,
 თუმცა არ ვარ თანახმა...

ნიკა:
 — ახალ საქართველოს
 შენ არა ხარ თანახმა?
 ბრმასაც კი შეუძლია
 მისი წინსვლის დანახვა!
 — მე არ ვიტყვი
 რამეს სხვას...
 სასწაულზე
 იმან სთქვას
 ვინაც გადაურჩება,
 ცხრაას-თერთმეტ-სამოცრვას“!
 ეუბნება ნიკა მას:
 — შენ ნუ იტყვი რამეს სხვას
 ვერ დააშრობ სიტყვით ზღვას.
 ვისაც რა სურს, ისა სთქვას
 წისქვილმა კი ფქვას და ფქვას“!

არყის სმისა და ქარისგან
 ჩახლეჩილი ხმა
 მთლად დაიბნა, აირია.
 ვერაფერი სთქვა.
 სასიკვდილო ეროუანტელი
 უვლის ტანში მწარე შიშით,
 თეატრში არ წამოსულა
 ის ამნაირ ანგარიშით,
 მას კი სურდა აქ გართობა,
 მაინც ბოზოლაა ჯიშით.

იქვე იდგა აზნაური
ჩამომხმარი, ფერშემკრთალი
ეხლაც სახლში უკიდია,
მოკაუჭებულნი ხმალი.
ვახტანგ მეფის კანონებზე
ფიქრობს გული მიმავალი.
ენაცა აქვს იმნაირი,
როდის ჰქონდა ენას ძვალი?
საქართველოს ხერხემალი,
საქართველო ქედმაღალი!
ეს სურდა მას გაეგონა,
აქ კი აურ-ზაურია:
მოსცხე თავად-აზნაურებს,
მღვდლებსაც აურ-დაურიე!
ბობოლაც და აზნაურიც
ამ ქირში ვინ შეათრია?
— დაღუპულა საქართველო
თუ რომ ესეც თეატრია!
აგერ კიდევ ნიკა ამბობს:
— „შორს არაა ის დრო როსაც,
არა მარტო სოფლის საზღვრებს,
საზღვრებს წავშლით მსოფლიოსას!
საზღვრები დიდი ღობეა
მუდამ გეჭიროს თვალყური,
ლოზუნგი მისი დანგრევის
მასსიურია, ხალხური!
აქ ბობოლას მოეჩვენა —
იძრა მიწა, გასკდა ქურა
წამოვარდა და სისწრაფით
კარებისკენ მიაშურა.

ვაჭარს მიჰყვა კრუხის პალო,
 კრუხის პალოს აზნაური,
 აზნაურის შემდეგ მირბის
 ანაფორა საცნაური.

მოცხრილეს და უკან მისდევს,
 ხალხის ხარხარი და მენი,
 ამის შემდეგ მათ თეატრში
 აღარ შეუცდება ფენი.
 მხარი მხარს, მხარი მხარს,
 კოლექტივო, მხარი მხარს,
 აბა ჰე, აბა ჰე!
 აბა მიესცეთ მხარი მხარს!

აწ ნიკას თავს დაეანებებ
 ის მომავლის სხივია
 რევოლუციონურ გაგებით.
 შენ დამრჩი ერთი ზმანება.
 თქვენშიდაც კოლექტივია
 ნოყიერ ნიადაგებით.
 მაგრამ არა ის მერანი,
 ეპოქა გულუშიშარი,
 არა სიმბოლო მძლეობის —
 შენს სახლში ჰყვავის გერანი,
 როგორც უდავო ნიშანი
 მეშხანურ კეთილდღეობის;
 ჩვენ ვიბრძვით — იქცეს ტყე-ველი
 ინდუსტრიალურ ბაღებად,

გზად იქცევს მიწა ვერანი,
შენთან კი შეუღეველი
ისევე გულწასაღებად
ჰყვავის და ჰყვავის გერანი.
გერანი — როგორც გერანი!
როგორც გავლილი აბბანი,
წიგნშიც ფერადი ზონარი.
იგი დრო მოუსვენარი,
ის სუმბურული ამბავი
აწ მწარედ მოსაგონარი.
მარხავდენ პოეტს წერეთელს.
დრო იყო და თავადების
სახე სჩნდა: „იგი ჩვენია.
შვენება იმერეთისა, ჩვენის მზის,
გულის ნაღების
და განზრახვების გენია“!
აჰა, თქვენია! იმ ავტორს
ხალხი აცხადებს მამადა
ვინც ბევრჯერ მისცა თაკარა.
ის ხალხი, ვის ოცნებაა —
ღვინო, ქალები, ჭამა და
ჩაცმა-დახურვა, ბაქარა!
ქირისუფლობდენ: დავკარგეთ,
ვაი, რა მზეო, რა განძი!
და გლოვის რთავდათ შავები.
გონებაში კი ავ-კარგად,
თასი გადადის და ყანწი,
• ძაღლები, მოურავები.
მუდამ რო ეს მუქთახორა,
ეხვია პოეტს იმნაირს

ვის მსგავსად ხდიდენ ტიტანთა,
 რისთვის კარი არ დახურა?
 როგორ იტანდა იმ ჰაერს?
 მაგრამ ვგრძნობ, რომ ვერ იტანდა!
 აჰა, ეს ეზოც. შევედით.
 სვეტებს გადაჰკრავს იერი
 მრავალი ნასასახლარის.
 ერთი დგას თეთრი დევივით.
 სხვა სახლიდან კი ცბიერი
 სუნი გამოდის მაღლარის.
 სდგას მზარეული ჯერისა,
 თეთრი ქუდით და საფარით,
 ხის ტოტებს სჭრიდენ გლეხები.
 აქ ბატონყმობა ჯერ ისევ
 არ იყო ძველი ზღაპარი —
 სხვა ზღაპრებს მე არ ვეხები!
 როს ფეოდალმა ძლიერმა
 ეს საძირკველი ჩაჰყარა,
 სძარცვა გლეხობა და ვიდრე
 იცოცხლა — იბედნიერა.
 გარდაიცვალა ჭალარა
 და დარჩა მსგავსი მემკვიდრე.
 ბოლოს მოვიდა მწერალი,
 როგორღაც შთამომავალი,
 ასცდა წინაპართ ლიანდაგს;
 მან მოიტანა ლექსები
 და კარგი შუქი მრავალი,
 მისცა ამ ბოროტ ნიადაგს.
 შევედით შიგნით. გულს ადევს
 პოეტის ცხედარს ჯვარი და

მას კრძალვით ეამბორება
ქრელი და ფერად-ფერადი,
ხალხი შიგნიდან, გარიდან,
აწ გადასული ცხოვრება.
მოხდაო უბედურება!
რა ჯამაათი! რა ჯარი!
რა მზა ვაი და უია.
როგორი მედიდურება,
სიდან მოსული ვაჭარი,
რა ყალბი ალილუია!
დაცინვა! შეურაცხოფა!
მართლაც რომ ნამეტანია!
არ შემიძლია. გაგრბივარ!
და კიათურის მთათ წყობას,
იმ შავ-ქვას, რაცა ხანია,
გავყურებ თითქო ხარბი ვარ.
უცებ მოვკარი ძირს თვალი,
იქ სად ტყეა თუ ვენახი,
რომ ვერ ამჩნევდა ვერავინ
იღვა სამასი წლის ქალი.
მის გვერდით შენ დაგინახე
ხელში სახსოვარ გერანით.
შემდეგ შენ იღეგ ცერებზე,
გერანიც სცემდა გრძნობაზე,
როს მაღალ სიტყვებს ისმენდი.
ლომურზე, უდარებელზე,
პოეტის გარეგნობაზე
ყბედობდა ინტელიგენტი.
იყოო გვარი ზე კაცის,
რუბენსის, სენატორისა,

ან დინასტიურ მფლობელის,
მღერალი იყო ეგა ცის,
სახება ღმერთთა სწორისა,
სხივი მზის მანათობელის“.

ეს იყო მაშინ, გარეშევ!
მაგრამ მაშინდელ მგლოვართა
დღეს არ სჩანს გამჭვირვალე ცა.
დღე სწრაფი, დრო ანგარიშის
შეუბრალებლად ნოვარდა
და ხველაფერი დაღეწა.
თავი გაგართვით თქვენ, მარა,
გერანისებურ აღმებით
სხვა მოდის ბაში-ბუზუკი —
თავის დახწევა არ კმარა.

რკინით და ცეცხლის კალმებით
უნდა ამოვწვათ მუწუკი!
ასწი ელექტრო-სანთელი,
რამდენი სამუშევარი
გვაქვს კიდევ შესათავები!
ბორბლების კორიანტელი,
გვეძახის: „აბა, მდევარი!
დაიკაპიწეთ მკლავები“!
სანამ ახალის შენებას,
ვერც კი მოასწრებ გადათქმას,
ისეთი ტემპით ვუღგებით —
დაჰკარი როგორც ჩვენებას,
მტრის ყოველ ფეხის გადადგმას,
მძლეთ! თორემ დავითუთქებით!
ქარხანა გაოგნებულა!
ჩვენ ჩაქსოვილი ვართ ხმაში.

ყოველ მახვილზე-მახვილი!
სცემს ურო და შეგნებულად
ნაანგარიშევე დარტყმაში
ხუთწლედის ისმის ძახილი.
ეხლანდელ პოეტს, მისა გვწევს
რომ ლექსი ცეცხლის მფენელი
დაკვრის სიმაგრეს უძლებდეს.
დარტყმას დარტყმაზე თანა სდევს,
სწორი და შეუცდენელი,
ხმა: „ნაწილი ვარ ხუთწლედის;
არა საბრალო გერანი,
როგორც უდაო ნიშანი
მეშჩანურ კეთილდღეობის —
არამედ ცეცხლის მერანი,
ეპოქა გულუშიშარი.
ეპოქა მძლეობა-მძლეობის“!

49

ჩვენ მოვიარეთ
მიწა და წყალი
ჩვენ სიხალისით
ვსუნთქავდით დროთი.
სად ათასობით
კაცი და ქალი
გვხვდებოდა როგორც
შავიზღვის შტოთი.
ყველგან ისმენდენ
მძლავრი ლექსების

რევოლუციონურ
აღფრთოვანებას,
მედროშეები
ახალი გზების
ჩვენ ვასრულებდით
მასსის ბრძანებას.
თუმცა მგ ზავრობა
ჩვენ გვჭონდა ჩქარი,
გემი, ჰაერო,
ავტომობილი,
და თან მოგვდევდა
წვიმა და ქარი
უუძველესი
გზით მონდობილი.
ვიყავით ცისქვეშ
თუ ახალ სახლში,
ჩვენ ბედნიერი
ვიყავით მითიც
რომ მივცურავდით
განცდათ წიაღში
თუ საქართველო
საითკენ მიდის.
თოვლიან და თეთრ
ქედების იქით
თოვლიან ფერთა
ზმანება თეთრი,
ვერცხლისფერი და
ლურჯი ბილიკით
ჰაერობლანიც
მისცურავს ერთი.

აი ქარხანაც.
 მკვიდრდება სახლი
 აგური აგურს,
 კვლავ ემიტება
 თვალი სიახლეს
 ჰხვდება სიახლით,
 უცებ სხვა რწმენა
 დაიბადება.
 ეს რწმენა ყველას
 სახეს სწეროა
 ეს ახალგაზრდა
 ინჟინერია.
 ქსოვის სპეციალობა
 იცის,
 დიდი ხანია!
 კენიგსბერგის წყალობა
 ჩვენში მოუტანია.
 მაგრამ რაგინდ
 ატესტატი გჭონდეს კარგი
 იგი მხოლოდ
 ნაფლეთია ქალაქის,
 ვისაც არ სურს
 იყოს შრომის მეტი ბარგი
 გაიწიოს,
 გამოიწრთოს,
 დაღალდეს!
 ამიტომაც ჩვენ გვახარებს
 ნამეტანი

შფოთიანი დასაწყისი
ახალ ხანის.
როგორც იქნა
ჩვენ თავს ვაღწევთ შიმშილს,
კლევრეტით
რომ დაგვდევდა კვალში,
მოსაზღვრეთა
ბლოკადების სიმში
უმუშევარ
კოშმარების ალში.
დევნილი ქარით
საზღვარგარეთიდან
იმ იმედებს
კი ვიცნობდით კარგად
დილდილობით
ბურუსში რომ ჩნდებიან,
სადილობის დროს
არაფრად ვარგან,
სალამოთი —
მხოლოდ ქიმერებია.
ქარი გვდევდა
ეზო-ეზო.
თავს გვაწყენდა
უმინჯეზოდ.
თავს აკლავდა
ტყვიის წვიმას,
ჰკითხულობდა
ამას, იმას;
ითხოვდა მას
რაიც არვის

არ აქვს, არ გააჩნია.
 სახე ჩვენი
 გახდა ქარვის —
 დალი
 ეხლაც გვაჩნია.
 მძიმე შრომა
 მძიმე ჯაფა
 ჩვენს სახეზე სწერია,
 და მაინც გზა
 გავიკაფეთ:
 შრომამ, ინჟენეროამ!

51

ეს სურათი
 საზღვარგარეთიდან
 მოიტანა
 ინჟენერმა მხატვარმა.
 შეხედეთ!
 დახატულია
 ქოხი პატარა,
 მოკლებული
 სიმაგრეს და შალაშინს
 ძონძები და
 ნამტვრევები რა და რა,
 საწოლზე კი
 ძონძებში და ჩალაში
 რაღაც გალურჯებულნი,
 ვასისხლიანებული,

საზიზღარი, მიწამდე
 გადმოქიანებული,
 ნაფლეთებში, ნახევრად
 გადალრღნილი ძაღლებით,
 ძაღლები ხომ ხარბია,
 სტოვებენ და გარბიან.
 ვინ ნახავს
 სურათს უარესსა?
 ამ სურათს ეწოდება:
 „სიკვდილი
 უმუშევრისა“.
 არ დათერები,
 სანახავიც თაღზია,
 ეს მხატვრები
 საოცარი ხალხია.
 ეს მხატვარიც
 კვიატკოვსკი,
 როცა სურათს
 წყდებოდა
 ასე მეუბნებოდა:
 ამხანაგო, იცი რა,
 ნახე,
 რა უფსკრულია.
 როგორ სხვანაირია
 ეს ფრაგმენტი სრულიად.
 აი, რა განსხვავებას
 აჩენს ქვეყნად ევროპა!
 კაპიტალისტურია
 მისი თანამდევრობა.
 განსხვავების მღევარი

და სხვა არავითარი
აქეთ — უმუშევარი
იქით კიდევ მდიდარი.
თუ მე ახლა
სხვას დაეხატავ კარბას,
უზარმაზარს
და დიდებულ დარბაზს
რომლის შუაგულში
გვირგვინთ მდელოებით,
მოოქრულ,
ბრწყინვალე სარეცელზე
გარემოხეული
შემოსილი სამღვდელოებით;
ღრმად დაფიქრებული
ექიმებით;
გულმოდგინეობის და
ერთგულების
გამომხატველი
მოსამსახურეებით;
კართან მოწყენილი
რაშებით;
მოქვითინე ბავშვებით,
სასოწარკვეთილი ცოლით;
თუ ამ სასოწარკვეთაში
ამ ცრემლში,
ამ წვეტაში
მე დაეხატავ ადამიანს,
რომელიც
არასოდეს არ ყოფილა
მშრომელი.

რომელიც
აბრეშუმში, ხავერდებში
სულსა ლევს —
თავის მღვრიე,
უკანასკნელს,
ბინძურ სულს —
აჰა,
ის უკვე მკვდარია...
შენ იტყვი
ეს მდიდარია.
არ უნდა
მას დიდი მიგნება
კონტრასტი
ნათელი იქნება.
ორთავ ხელი
მუშია —
ყვითლად დაკორძებია.
აქეთ —
აბრეშუმია —
იქით კი
ძონძებია.
ჩვენი საქმე
არის სულ სხვა გვარადა
მისთვის ჰქრიან
ეს ბორბლები ჯვარადა!

კავკასიის მაღალ ქედზე
მიდიოდენ სევანები,

ახეოდენ ბილიკებად
გზები დანაქანები.
შუალამე რომ გადვიდა
ერთი რაზმი, ვეება,
დაეწია დაღლილ მგზავრებს
და სასტიკად შეება:
რა დრო იყო და რა მტრობა
დადგა სისხლის ფეშხუმი,
გადიკიდნენ, აქ სვანეთი
იქით — რაქა-ლეჩხუმი.
ჰოი, სარგის ჯაფარიძე,
ულმოზებლო ჯაფარა,
შენმა ჯარმა ყველა გზები
ჩაჰკეტა და დაჰფარა.

შვიდ წელიწადს შვიდი კუთხე
რატომ უნდა ჩაჰკირო
ველარ მიდის სამუშაოდ,
ველარც საჯამაგიროდ.
შვიდ წელიწადს არ უნახავს
სვანეთ! გემო მარილის,
მერე მთლად რომ გაუჭირდათ
მუდამ ასე არ ივლის...
ეს დიდი ხნის ამბავია
იგრძნეს რა ერთმანეთი,
დამშვიდებულ შრომით მოდის,
იმ მთებიდან სვანეთი.
გზები გაჰყავთ. ურიაშული
ცეცხლად შემოსდებია
ყველგან სადაც მიუვალი
და უღრანი მთებია.

შეერთებულ შრომას მღერის
ნისლები რომ ეხურა,
ხანისწყალი, გუბისწყალი,
ცხენისწყალი, ტეხურა.
შეერთებულ ძალას, შრომას
მღერის ვით მაყრიონი
ლიახვი და ალაზანი,
ჭოროხი და რიონი.
შეერთებულ შრომას მღერის
ჩანჩქერების მარაგი
ნატანები, იმერხევი,
ენგური და არაგვი.
მაშავერი, მტკვარი, ქსანი,
ალაზანი, ძირულა,
აქ მრავალი ათასი ხმა
ერთად გადაკირულა.
მთებო! დასწვით ძველი შავი
ახალ დროის სიბლეთ,
თავისუფალ მწვერვალების
დროშა ააფრიალეთ!

53

გამიგონე,
არა ერთი ასეთი
მშვენიერი
ფიფქითაა ფარული —
ისევ ის გზა
ისევ ის აფხაზეთი
საბოლოოდ,

ისევ ის სიხარული.
გამოჩნდება
ქარვით გადაფარული
ოქროსფერი,
ოქროსფერა თუთუნი,
მზიარული
გესმის ხმა დაღარული,
მზიარული
ჩალიბაშის დუდუნი.
მივდიოდით
გულით ქოქისკასეთი
ვის მოსწყინდეს
ამ გზებზე სიარული?
არის ეს ზღვა
დიდი ლურჯი გაზეთი,
კიდევ არის
გრძნობა გენიალური
მთებში, აუზაზ
კოლმეურნის გოგონა
დაინახა
მოგზაურმა პოეტმა,
მის სახეზე
შრომის ჭიაკოკონა
ახალგაზრდა
სიხარულად მოედო.
ო, იშრომე
ამ ველებში, ამ მთაში,
სადაც ერეოლავს
ქარვისფერა თუთუნი
სად მიმოზის

და პალმების კალთაში
ჩალიბაშის
მიღუღუნებს დუღუნი.
იგრილოს
ძველმა მიეთ-მოეთმა
კოლექტივი
ძველი ხავსი ეგონოს,
მოგვეტაცაო
დროის უდაბნოეთმა
მშვენიერზე
მშვენიერი გოგონა,
მაგრამ ძველთან
რას გააწყობს გარისხვა,
აღტაცებამ
ერთხელ დაიმღერა-რა
დაე, აღსდგეს
ხმელეთი და შავი ზღვა
ვერ დასძალავს
ვერავენ და ვერარა.
ამოხეთქოს ხმებმა ვით ოქროეთმა
გამარჯვებულ ახალ ყოფადმოპკონის,
სამუდამოდ
კოლექტივზე მღეროდეს,
მეწისქვილის
მშვენიერი გოგონა.

მალღარია!
ხან სიმინდი უტყვია,

ვით ეს ყანა,
ფარცხი, ფაცხა მეგრული,
გული კაცის
მოკლულია უტყვიოდ,
ხელები აქვს
უბორკილოდ შეკრული.
სასიმინდე,
ნახე, როგორ მოხრილა,
ძლივს იკავებს
ჩამომპალი მორები.

ტაროებიც
როგორ მიყრილ-მოყრილა,
რა სიშმაგით
ღრიალებენ ღორები.
არა შორი
და ველური სპილოა,
არამედ სხვა,
სიცხიანი დინება,
რომ გაშლილა —
ეს სოველი ტილოა,
შალიარის
ყვითლად აბიბინება.
ო, სირცხვილო!
ეს ზღვა და ეს ჯილოა,
ჩვენთვის დღემდე
უცხო ქარით მერქენი,
პოლიუსი
სამხრეთის ან ჩრდილოის,
ან კამჩატკა
ან სხვა, ან შპიცბერგენი?

კოტას ვიცნობთ?
სიმინდი და სიმინდი
აქ აყვავდეს
უნდა მთელი ფლორიდა,
ბალზე ბალი
გესალმება გორიდან
სადღაც მუდმივ სიცოცხლეა და ბინდი,
აქ ასეა.
მალე აშრილდება
ფორთოხალის
და ლიმონის ბალები
დაიჭროლებს
სიო კალიფორნიის
და პალმების
მოდვედილი თალები,
ბურუსში სჩანს
სუბტროპიკის მცენარე
ამ ქაობზე
ხვალ რომ გადაიშლება,
გაუმარჯოს
აყვავებულს ამ არეს,
პირველ ყოფილს
რომ სპობს გადაშიშვლებას.

ახალ დღეთა აგება
მის დროშაზე სწერია.
სწორზე უსწორესი დრო
დანთებული ვადითა
არ ჰგავს იმ მდინარებას
სიმშვიდე რომ აღიდა.
შექმნა, გამოგონება
თუმცა ძნელზე ძნელია
ეხლანდელი პოეტიც
გამომგონებელია.
თვითთული პოეტი
ნამდვილ საქმეს აკეთებს,
ის შლის ლექსთა ფართობებს.
მიტოვებულ ნაკვეთებს.
იგი რევოლუციონერ
დროის ბარომეტრია,
თვითთული პოეტი
ყურადღების ცენტრია.
თუმცა ეს ყურადღება
მუნჯი არის, ფარული
მასში თანაგრძნობაა
ჩვენი პროლეტარული.
თვითთული პოეტი
მებრძოლია მშრომელი,
მუდამ შეგნებული და
მუდამ დაუცხრომელი.
ის შრომობს და არ ყვედრის
გარემოს უენობას,
მშვენიერს და უმაღლესს
როცა აგებს შენობას,

ეს შენობა ძლიერი
მისი აგებულია
მაგრამ იქ ბინადარი
მხოლოდ მასის გულია.
თვითეული პოეტი
გრძნობს რომ ეს ენერჯია
მილიარდ გატაცების
ერთი პირმშო ნერჯია,
იგი ელექტრონების
ლამფების ციმციმია,
მისი მეგობარია
ტეხნიკა და ქიმიკა.
ლექსი შემოკლებული
სივრცე არის დროისა
შკვეთრი გამოძახილი
ახალ სამყაროისა.
როცა კლასი თავისად
ჩასთვლის გამოგონებას
ზოგიერთი უწოდებს
დაჩაგვრას და მონებას,
შევქმენითო შევენება
დიდი, ხელუწდომელი
და ჩემს შემოქმედებას
თვისად სთვლისო რომელი?
თვითეული პოეტი
გრძნობს — ეს არის დარება
უმაღლესი, ნამდვილი
მისი აღიარება.
ზოგს სხვაგვარად ჰგონია
და მხოლოდ ეს ახელებს,

მასა მის ხმას იყენებს
მას კი არ ასახელებს.
რა დროს ვისმეს ძებნაა,
ძებნაში ვინ გაერთო,
შენიც, ჩემიც, იმისიც,
ყველასია, საერთო!

გონიერი პოეტი
გრძნობს — ეს არის დარება
უმაღლესი, ნამდვილი
მისი აღიარება.

თვითეული პოეტი
პირმშო გარემოისა,
არის ახალთახალი
კაცი ახალ დროისა
ახალ აღამიანში

უდიდესი ისაა
რომ ის არა თავისი
არამედ მასისაა.

და ეს არის ახალი
დარის გამოდარება,
უდიდესი, ნამდვილი
მისი აღიარება.

თვითეული პოეტი
ძველით მით განერჩევა,
რომ ის მასიურობას
თანდათანად ერევეა.
მასას არ ენატრება
ნისლი ძველ სიმბოლოსი,
ძველი არც იბადება
დიდება და კოლოსი.

იგი არც საჭიროა,
 ცეცხლი, მიეთ-მოეთი
 საზიზლარი რუტინა,
 შურიანი პოეტი;
 შური, გაუტანლობა
 ძველი დროის სხვა არის.
 მაგრამ დამკვრელობა და
 შეჯიბრება სხვა არის
 აქ ზოლივით იშლება
 მიგნებათა მორევი
 აქ არ გამოიხარებს
 გრძნობა ნამეორევი.
 ეს კარგია როდესაც
 ჰკვდება ძველი ციფრები.
 მაშ ძირს შური! საქმისთვის
 საქმეს შეეჯიბრები.
 თვითთული პოეტი
 ეხლა ინტენერია.
 ახალ დღეთა აგება
 მის დროშაზე სწერია.

რაც გაკეთდა და კეთდება
 უფრო ენა-მჭევრია.
 მაგრამ საქმის კეთებასთან
 ხელის შეშლაც ბევრია.
 ჩვენშიც არის
 შოვინისტი,
 ის მწამლავი შხამია;

იგი ყველგან
ცნობილია
როგორც კაციაშია.
მისი ბრძოლის
მეთოდები
პროგრესი, წინმსვლელაზა,
ძველის ძველი,
რუტინული
მისი მსოფლმხედველობა,
ეროვნული
საკითხები
დღიდან-დასაბამიდან
ღულს და
გადმომდინარეობს
მხოლოდ კაცის ჭამიდან.
მაგრამ კერძი
ამ თამადას
თვით გაუხდეს შხამადა,
კაცის ჭამამ
ვერ ივარგოს,
ვერ გამოდგეს ჭამადა!
უთხრეს: ამას
ნუ მივიღებთ
წესადა და აღათად:
მეზობელი
მეზობლად ვცნოთ
არა სუკის მწვადათა.
თუ ყვითელი
ქადაგება,
მარტოოდენ შულლია —

მასთან შებმა
 უნდობარი
 ბრძოლის ერთი მუხლია.
 ასე ამბობს:
 სულ ერთია
 ჩვენი მთა და სერები
 ერთად,
 ძმურად შევკავშირდეთ
 კავკასიის ერები.
 არ ვართ ბრძეები,
 მოქალაქე,
 შენში ნუ თუ ეჭვია,
 რომ კულტურა
 კაცის ჭამის
 უკვე გადაეჩვია,
 დამშეულხარ,
 მაგრამ მშიერს
 შიშველიც რომ აყვება,
 ორივემ თუ
 გაიცინა —
 ავ თვალს არ ენახვება.
 თვით სატანა
 ახარხარდეს
 ასეთ გაცინებაზე:
 თუ ასეთი
 არის ბრიყვი
 უში კაცი ნებაზე.
 ნუ უყურებ
 მოქალაქე
 სხვების ცას მოკამარეს.

შოვინისტი
თავის კბილით
იხზრის თავის სამარეს!
სიტყვის საწყისს
შეიცნობენ
მისი დასასრულითა
იოკვა: სიტყვა
სიტყვას განსნის
აზრით გასასროლითა.
რა კი ასე
ნაწყენი ხარ
კლშტი, გულდასერილი —
მე არ ვშიშობ
წაგკითხო
აი, მთელი წერილი:

XVI პრილოგის პრე-პრეტი შედეგი

თავის პოლიტიკურ ანგარიშში მე-16 ყრილობაზე
ამხ. სტალინმა საზგასმით აღნიშნა, რომ საჭიროა ბრძო-
ლის გაძლიერება ნაციონალურ გადახრებთან ჩვენი პარ-
ტიის რიგებში. ეს მითითება სრულებითაც არ ატარებდა
შემთხვევით ხასიათს. ჩვენი პარტიისათვის, რომელიც ისეთ
მრავალფეროვან სახელმწიფოში მუშაობს, როგორც არას
საბჭოთა კავშირი, ნაციონალურ საკითხს ჰქონდა და აქვს
უდიდესი მნიშვნელობა, როგორც საბჭოთა კავშირის სო-
ციალისტური მშენებლობის ინტერესების თვალსაზრისით,

ისე საერთაშორისო რევოლუციის, განსაკუთრებით კა-
ლონიალური ქვეყნების რევოლუციის, ინტერესების
თვალსაზრისით, ტყუილად როდი სვამდა ჩვენე პარტია
ამ საკითხს თავის რამდენსამე ყრილობასა და კონფერენ-
ციაზე (1917 წლის აპრილის კონფერენცია, მე-13 ყრი-
ლობა პროგრამის განხილვის დროს, მე-X და მე-XII ყრი-
ლობები).

რა შეიტანა ახალი საბჭოთა კავშირის ნაციონალური
საკითხის დასმაში რეკონსტრუქციის პერიოდმა, გაშლილ-
მა სოციალისტურმა შეტევამ მთელ ფრონტზე, მთლიანი
კოლექტივიზაციისა და კულაკობის, როგორც კლასის,
ლიკვიდაციის პოლიტიკის გატარებამ?

კლასობრივი ბრძოლის გამწვავებას ჩვენში და კულა-
კებისა და ბურჟუაზიული ინტელიგენციის მიერ ჩვენი სო-
ციალისტური მშენებლობისათვის თავგამოდებული წინა-
აღმდეგობის გაწევას არ შეიძლებოდა არ გამოეწვია ანტი-
საბჭოთა შოვინიზმის გაძლიერება უწინარეს ყოვლისა
ექსპლუატატორულ ელემენტებსა და იდეოლოგებს შორის.

განსაზღვრულ მომენტამდე რუსეთის ინტელიგენციის
თვალსაზრისო ნაწილი იზიარებდა „სმენავეზ“-ურ იდეო-
ლოგიას და იმედს ამყარებდა საბჭოთა კავშირის გადა-
გვარებაზე და მთლიანი განუყოფელი რუსეთის აღ-
დგენაზე.

ჩვენმა უკანასკნელი წლების პოლიტიკამ გააცამტვერა
„სმენავეზ“-ელთა იდეოლოგია და მის წარმომადგენელთა
თვალსაზრისო ნაწილი ანტისაბჭოთა ბანაკში გადაისროლა,
ვინაიდან ისინი აშკარად დარწმუნდნენ, რომ ძველ
მთლიან რუსეთს — ხალხთა საპყრობილეს — არ აღადგე-
ნენ ბოლშევიკები, ხოლო რეკონსტრუქციის პერიოდი მისი
აღდგენის ყოველგვარ იმედს ასამარებს.

სწორედ ეს ელემენტები უდგანან სათავეში აქტივიზაციის გზაზე დამდგარ დიდმპყრობელურ შოვინიზმსა და განსაზღვრულ მომენტამდე უკრაინის, ბელორუსიის, საქართველოს, სომხეთის და სხვ. ინტელიგენციის სოციალისტურად განწყობილ ნაწილს შეეძლო თავი ენუგეშებია იმ იმედით, რომ საბჭოთა კავშირი დაიშლებოდა დამოუკიდებელ რესპუბლიკებად, რომელნიც ბურჟუაზიული დემოკრატიის გზას დაადგებოდნენ, ზოგიერთს ეჩვენებოდა, რომ ბოლშევიკების ნაციონალურ პოლიტიკას აქეთ-კენ მივყევართ. ეხლა სრული სიცხადით გამოიჩვენა, რომ რეკონსტრუქციის პერიოდი კი არ ასუსტებს — არამედ ამაგრებს კავშირს საბჭ. რესპუბლიკებს შორის და საბოლოოდ აცლის ნიადაგს კაპიტალისტურ რესტავრაციას არათუ საბჭოთა კავშირის მასშტაბით, არამედ ცალკე ნაციონალური რესპუბლიკების მასშტაბითაც. არაფერია საკვირველი, რომ ადგილობრივი ნაციონალიზმი აქტივდება და თავგამოდებული ეძებს დახმარებას საბჭოთა საზღვრებს გარედ.

დიდმპყრობელური და ადგილობრივი ნაციონალიზმის აქტივიზაცია საბჭოთა ქვეყანაში ბუნებრივად იწვევს ნაციონალური გადახრების აქტივიზაციას პარტიის შიგნით. ეს გადახრები აფერხებენ პარტიისა და საბჭოთა ხელისუფლების იმ სწორი პოლიტიკის გატარებას, რომელიც მიმართულია ნაციონალური უთანასწორობის ელემენტების დაძლევისაკენ, საბჭოთა კავშირის ხალხების ერთსულოვანი თანამშრომლობის უზრუნველყოფისაკენ, მათი ნაციონალური კულტურების ფართოდ განვითარებისაკენ, ყველა ეროვნების კაპიტალისტური ელემენტების აღმოფხვრისაკენ და მთელ საბჭოთა ქვეყანაში სოციალიზმის აშენებისაკენ. პარტია მუშათა ახალ კადრებს იძენს ადგი-

ლობრივი მოსახლეობიდან. თუ დავაკვირდებით საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატის ნაციონალური შემადგენლობის ევოლიუციას, უნდა აღვნიშნოთ, რომ რუსეთის ხვედარი თი წონა ამ შემადგენლობაში კლებულობს. ამავდროს კი, ჩვენი პროფკავშირების, ხოლო ზოგჯერ პარტიული ორგანიზაციების მუშაობაც საკმაოდ არ უწყეს ანგარიშს ნაციონალურ განსხვავებას პროლეტარიატში. საჭიროა გადამჭრელი გარდატეხა ამ სფეროში.

ჩვენ შევედით მთლიანი კოლექტივიზაციის და კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის პერიოდში. ეს ამოცანა სდგას ნაციონალური რაიონებისა და ოლქების წინაშე, მაგრამ ამ ამოცანის განხორციელებას აქ მთელი რიგი უაღრესად სერიოზული სიძნელენი აბრკოლებენ (რაც აღნიშნული იყო ცენტრალური კომიტეტის 5 იანვრის დადგენილებაში). და არა მარტო იმიტომ, რომ ნაციონალური რესპუბლიკების უმრავლესობა ეკონომიურად ჩამორჩენილია, არამედ იმიტომაც, რომ საბჭოთა პარტი ამ რესპუბლიკების თვალსაჩინო ნაწილში საკმაოდ არ არის დაკავშირებული ადგილობრივ მუშებთან და გლეხებთან, იქ დღემდე ჯერ კიდევ ბევრია რუსი მოხელე-კოლონიზატორი, რომელნიც აფერხებენ ადგილობრივ მკვიდრი მოსახლეობის მშრომელი მასების ჩაბმას სოციალისტურ მშენებლობაში. კოლონიზატორულ ელემენტებთან ერთად იქ არიან შოვინისტებიც ადგილობრივი ინტელიგენციიდან, რომელნიც დაკავშირებულნი არიან მოლებთან, ბაებთან და ნებმანებთან, და არა მუშებთან და გლეხებთან. იმისათვის, რომ ავამოძრაოთ ნაციონალური რესპუბლიკების ღარიბ და საშუალო-გლეხთა ნაწილი თავიანთი კულაკის, თავიანთი ბურჟუაზიის და თავიანთი ნაციონალისტური ინტელიგენციის წინააღმდეგ, დაუღალა-

ვად უნდა განვიხილოთ მათ შორის ფართო კულტურული და პოლიტიკური მუშაობა მშობლიურ ენაზე, უნდა მოგვეპოვებოდეს ისეთი საბჭოთა და პროფესიონალური აპარატი, რომელსაც უნდა შეეძლოს ამ მუშაობის წარმოება, უნდა მოვამზადოთ და აღვზარდოთ ადგილობრივ მოსახლეობასთან მჭიდროთ დაკავშირებული კომუნისტებისა და საბჭოთა მუშაკების მტკიცე და საიმედო კადრები. ამის შესახებ საკმაოდ იყო ნათქვამი ჩვენი პარტიის მე-X და მე-XII ყრილობების დადგენილებებში.

მაგრამ განსაკუთრებით აქტუალური ეს საკითხი გახდა ეხლა, როდესაც ნაციონალურ რესპუბლიკებში, მათ შორის ყველაზე ჩამორჩენილებშიაც, ფართოდ გაიშალა ძველ ეკონომიურ ურთიერთობათა ძირიანი რღვევა, რაც თავისი წარმატებისათვის მოითხოვს ადგილობრივი მკვიდრი მოსახლეობის მაქსიმალურ აქტივობას.

ზოგიერთ ჩვენ ნაციონალურ რესპუბლიკაში კი ამ ბოლო დროს თავი იჩინეს თვალსაჩინო დეფექტებმა ნაციონალურ პოლიტიკის გატარებაში. დიდმპყრობელური შოვინიზმის გავლენის ქვეშ მოქცეულ მუშაკთა ლიკვიდატორულ განწყობილებებს საკმაო პასუხი არ ეძლეოდა. ბევრი ამხანაგი „თვითდენაზე“ ამყარებდა იმედს და ფიქრობდა, რომ აპარატში თავისთავად მოექცეოდნენ მკვიდრი ეროვნებანი და კადრები თავისთავად აღიზრდებოდნენ. გასულ წელს აზერბეიჯანის და უზბეკისტანის ცენტრალურ კომიტეტებისა და კარელიის და თათართა ოლქების საოლქო კომიტეტების მოხსენებათა მოსმენის შემდეგ საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა აღნიშნა არადაამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა სახელმწიფო აპარატის მკვიდრი ეროვნებებით განმტკიცების საქმეში. ამ აპარატის ზოგიერთ საფეხურზე ადგილობრივ ეროვნება-

თა პროცესები არა თუ არ გადიდდა, არამედ შემცირდა კიდევ. კერძოდ, აზერბეიჯანის ძველი პარტიული სტრუქტურის მძლვანელობა, რომელიც გამოცვლილ იქნა შარშან, სრულიად არასაკმაო მუშაობას ეწეოდა თურქი პროცესების ტრისა და გლეხობის შორის და მეტისმეტად მცირე ყურადღებას აქცევდა თურქთა კადრების აღზრდას.

1923 წელს მეოთხე ნაციონალურ თათბირზე აშხ. სტალინმა აღნიშნა, რომ ნაციონალური პოლიტიკის გატარების საქმეში საბჭოთა კავშირის სხვა რესპუბლიკებს შორის უკრაინას ერთ-ერთი უკანასკნელი ადგილი ეჭირა. მას შემდეგ უკრაინის პარტიულმა ორგანიზაციამ დიდ შედეგებს მიაღწია ნაციონალური პოლიტიკის გატარებაში. კოლექტივიზაციის, პურის დამზადებისა და თესვის უკანასკნელი კამპანიის წარმატებით ჩატარება ცხადყოფენ, თუ რამდენად მკიდროდ დაუკავშირდა უკრაინის საბჭოთა ხელისუფლება ადგილობრივ მკვიდრ მოსახლეობას.

რომ ნაციონალური პოლიტიკის სწორად გატარება აქ უდიდეს როლს თამაშობდა, ყოველ ეჭვს გარეშეა. მაგრამ ჩვენს საბჭოთა აპარატში მოიპოვებთან ისეთი მუშაეები, ზოგჯერ კომუნისტებიც კი, რომელნიც იჩენენ განწყობილებას, რომ უკრაინის კომპარტიის (ბ) ცენტრალურ კომიტეტს უკრაინიზაციის მტკიცედ გატარებისათვის ბრალი დასდონ ნაციონალიზმში მხოლოდ იმიტომ, რომ რუსული ენა ეხლა უკრაინაში ჰკარგავს იმ პრივილეგიურ მდგომარეობას, რომლითაც იგი ცარიზმის დროს სარგებლობდა. სავსებით ცხადია, რომ ჩვენ აქ საქმე გვაქვს რუსული ნაციონალიზმის პირდაპირ გამოხატულებასთან.

მაგრამ უკრაინაშიაც, სადაც ნაკლები დეფექტები გვაქვს ნაციონალური პოლიტიკის გატარების საქმეში,

ვიდრე სხვა რესპუბლიკებში, ანტისაბჭოთა ელემენტები გადახვევების დროს ცალკე შემთხვევებში იყენებდნენ ჩამორჩენილი ფენების ნაციონალისტურ განწყობილებას, რასაც ჰკვებავს კულაკობის და, საერთოდ, კაპიტალისტური ელემენტების გავლენა. მაგრამ თვალსაჩინო წარმატება ასეთ აგიტაციას ჰქონდა აზერბეიჯანში, უზბეკისტანში, კაზახსტანში და სხვაგან, სადაც ჩვენ საქმიანდ ღრმად ვერ გავავრცელეთ ჩვენი მუშაობა მკვიდრი მოსახლეობის, განსაკუთრებით გლეხობის, მასებში.

მარტო ეს ფაქტი ცხადჰყოფს, თუ რამდენად დროულად მოსცნო ამხ. სტალინმა თავის პოლიტიკურ ზნგარში იმ ელემენტებს, რომელნიც ლიკვიდატორულ განწყობილებას იჩენენ ნაციონალური პოლიტიკის და თვით ნაციონალური რესპუბლიკების არსებობის მიმართ, განწყობილებას, რომ საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში შემაველ რესპუბლიკებს შორის კავშირის განმტკიცება ახსნან, როგორც ამ რესპუბლიკების ლიკვიდაციის შესავალი, განწყობილებას, რომ საბჭოთა კავშირის ყველა ქვეყნების კულტურათა განვითარება (პროლეტარულ და სოციალისტურ საფუძველზე) შესცვალონ ერთი „ინტერნაციონალური“ რუსული კულტურის განვითარებით.

აქ ჩვენ საქმე გვაქვს არა მარტო იმასთან, რომ ქედს იხრიან კონტრ-რევოლუციონური რუსული ნაციონალიზმის წინაშე, რომელსაც სურს უსათუოდ შეინარჩუნოს რუსული ენის პრივილეგიური მდგომარეობა საბჭოთა კავშირში, შეინარჩუნოს ყოფილი განაპირა ოლქების აპარატში ძველი მეფის ჩინოვნიკების კადრები და ამით გააადვილოს მთლიანი განუყოფელი რუსეთის აღდგენა. აქ ჩვენ საქმე გვაქვს იმასთანაც, რომ ხელს უწყობენ ადგილობრივ ნაციონალიზმს, სცდილობენ ბრალი დასდონ საბ-

ქოთა ხელისუფლებას ცარიზმის იმ პოლიტიკის განგრძობაში, რომლის მიზანიც იყო ნაციონალური შეუღების დღევნა საბჭოთა კავშირის ხალხებს შორის, და საგარეო ინტერვენცია.

საბჭოთა კავშირის წარმატებითი სოციალისტური ინდუსტრიალიზაცია, სოფლის მეურნეობის განვითარება და გარდაქმნა სოციალისტურს საფუძვლებზე, კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციის და მთლიანი კოლექტივიზაციის განხორციელება, — ყოველივე ეს მოითხოვს ნაციონალური პოლიტიკის გადამჭრელად გატარებას და საბჭოთა კავშირის ხალხების ნაციონალურ კულტურათა უაღრესად ფართოდ განვითარებას, ვინაიდან მხოლოდ ამ გზით არის შესაძლებელი, რომ ამ ხალხების მშრომელი მასები ნამდვილად და მთლიანად ჩაებან სოციალისტურ მშენებლობაში.

მოვა დრო, როდესაც მსოფლიოში სოციალიზმის გამარჯვების შემდეგ, სახელმწიფოს მოსპობის შემდეგ და კომუნისტური საზოგადოების მსოფლიო მასშტაბით შექმნის შემდეგ, გაპქრებიან ნაციონალური განსხვავებანი, სხვადასხვა ხალხების კულტურება გაერთიანდებიან და მსოფლიოს მთელი მოსახლეობა ერთ ენაზე ალაპარაკდება. ერთ-ერთი ეხლანდელი ყველაზე გავრცელებული ენა იქნება ეს, თუ კაცობრიობა რაიმე ახალ ენას გამოიმუშავენს — ამის თქმა ეხლა ძალიან ძნელია. ყოველ შემთხვევაში ეხლანდელი მომენტისათვის ეს აქტუალური საკითხი არ არის.

ეხლანდელი მომენტი გვიკარნახებს ბოლშევიკურ ტემპებს ნაციონალურ პოლიტიკაში, ეს ტემპები უნდა შეეფერებოდნენ ჩვენ მიერ სოციალისტურ მშენებლობაში აღებული ტემპებს, ვინაიდან უამისოდ შეუძლებელია ნა-

ციონალური რესპუბლიკების მშრომელი მასების მოკვდა
ხანში და მთლიანად ჩაბმა სოციალისტურ მშენებლობაში.

ნაციონალური პოლიტიკის გატარების ერთ-ერთი ძირითადი
რითად შემადგერხებელ გარემოებას წარმოადგენს შოვინიზ-
ნიზმი, — დიდმპყრობელური და ადგილობრივი. დიდ-
მპყრობელური შოვინიზმი ეყრდნობა რუს კულაკობას და
ბურჟუაზიული ინტელიგენციის, სპეციალისტებისა და
ყოფილი მოხელეების თვალსაჩინო ფენებს. იგი ერთგვარ
გამოძახილს პოულობს საშუალო გლეხობის ზოგიერთ ფე-
ნაში და ჩამორჩენილ მუშებშიაც კი. მასთან ბრძოლა პირ-
ველ რიგში უნდა იდგეს. იგი წარმოადგენს მთავარ სა-
ფრთხეს. პარტიის ბრძოლაში ნაციონალური გადახრების
წინააღმდეგ. ამ საკითხში მე-XVI ყრილობის გადაწყვე-
ტილებათა რევიზიის ყოველგვარ ცდას პარტია გადაჭრით
უკუაგდებს.

ადგილობრივი შოვინიზმი თავის მხრივ ეყრდნობა კულა-
კურ-კაპიტალისტურ ფენებს ნაციონალურ რესპუბლი-
კებში; იგი სცდილობს გავლენა მოახდინოს მშრომელ მა-
სებზედაც. მას თვალსაჩინოდ ჰკვებავს და ხელს უწყობს
დიდმპყრობელური ნაციონალიზმი. მასთანაც საჭიროა გა-
დამჭრელი ბრძოლა.

ნაციონალური პოლიტიკის გატარების ტემპის გაძლიე-
რება, დიდმპყრობელურ და ადგილობრივ შოვინიზმთან
ბრძოლის გაძლიერება და მთავარი ყურადღების პირველ
საკითხზე მიმართვა, — ასეთია მე-XVI ყრილობის დირექ-
ტივა, რომელიც ყველა ჩვენმა პარტიულმა ორგანიზაცი-
ებმა განუხრელად უნდა შეასრულონ.

„პრავდა“, 27 ივლისი.

ორთქლმავალს
 სოციალისტურს
 მტერი ჰყავს არა მოწყალე.
 თუ არ დაეუხვდით —
 როგორც გვსურს —
 თავი რად გვინდა ცოცხალი?!
 საყვირმაც
 დაჰკრა დილისამ
 აჰყარა გარე-უბნები.
 ცისკარო,
 თვალე-თილისმა,
 რატომ ბანს არ ეუბნები?
 შენი ცა
 სსვაფერ ოცნებობს,
 ღამეც ბევრი გაქვს ნათევი,
 აქ კი სხვა
 სასელოსნოა
 და სულ სხვა ნაძალადევი.
 ამქარი
 ხიდს გადასცილდა,
 ხიდს გადასცილდენ ლანდები,
 დაჰკარით,
 რკინისგზელებო!
 დროე, ასე გაფოლადდები!
 აქ თვითეული
 მკრებელი
 მებრძოლი არის მედგარი,
 რომ დასძრას

მატარებელი
ახალ რელსებზე შემდგარი.
სტვენს ორთქლმავალი
ქარ-და-ქარ,
კვამლი ფრიალებს ნაქარი.
საყვირმა დაჰკრა,
შენც დაჰკარ!
დაჰკარი, ცეხო, დაჰკარი!
სამშობლოს
სოციალისტურს
მტერი ჰყავს არა მოწყალე.
თუ არ დაეუხვდით
როგორც გესურს
თავი რად გვინდა ცოცხალი!
ევროპამ,
თვის სანაქებო
ლიმილიც კი არ გვადიჩსა,
ვიცოდეთ,
ამხანაგებო,
ხმარება იარაღისა!
ძველი გზა
არ გვენატრება,
ჩვენი, ახალი ეწყობა.
მხარეს სჭირდება
კადრები —
ჩვენც გვმართებს ხელისშეწყობა.
მტერს, რომ იძახის:
ასეთი
შრომა ცეცხლია, დრო — წყალი,
თუ ცეცხლი არ ვაგრძნობინეთ

რად გვინდა თავი ცოცხალი!
მუნებელი ნაირ-ნაირი
ცეცხლის სასხლავით
მოსხალი!
მათთან საერთო ჰაერით
რად გვინდა თავი ცოცხალი?
კულტურა
თუ არ დადგინდა
და დაერჩით დასაცოცხავი —
თავი ცოცხალი
რად გვინდა?
რად გვინდა თავი ცოცხალი?!

59

ჩვენ არ გვინდა სხვისი რბევა,
ჩვენ არ გვინდა ომი,
მაგრამ კაპიტალისტების
არ ისვენებს ტომი.
რადგან მტერი არ ისვენებს
ჩვენი სისხლის მდომი
ყველა წითელ-არმიელი
იდგეს, როგორც ლომი.
ჩვენი დროშა ნიშანია
არა ჩაგვრა — ომის,
მშვიდობიან მშენებლობის,
მშვიდობიან შრომის.
ევროპაში კი ბევრია
მიწა-მიწა მძრომი,

პროლეტარი ყველა ქვეყნის
 უმძიმს ქვეშევრდომი.
 ჩვენ წითელი არმია გვყავს
 სადარაჯოს მდგომი
 იმ მხრითა სდგას ფაშისტების
 ვარშავა და რომი
 მზად ვართ! როგორც კი გვიბრძანებს
 შტაბი, პოლიტკომი
 ვაგროძობინოთ პუანკარეს --
 როგორც უნდა ომი!

ქვეყნად ბევრი არმიაა
 სულ სხვადასხვა ფერია:
 ზოგან ლურჯი ზოგან თეთრი
 ზოგან ყორნის ფერია.
 ნისლში მიდის, გზას ვერ იკვლევს
 ხეობებს ვერ ეგნება
 რისთვის იბრძვის, რისთვის ომობს
 არ აქვს ამის შეგნება.
 შეუგნებელ კაცის ბრძოლას
 მადლი როდი ექნება,
 თუმც სამარის ბევრი სველი
 მიწა გადიბეკნება.
 ნამდვილად კი მათ დროშაზე
 მასის ჩაგვრა სწერია
 თავიდანვე ამ არმიას
 ბედი არ უწერია.

ჩვენი ჯარი ძლიერია
მაგრამ სხვა სიძლიერით
შეგნებული დისციპლინით
შეგნებული იერით.
იცის რომელ მხარეს იცავს
იცავს სისხლით, იარით.
მტყიცედ ესმის დავალება
მხარის შრომისმიერით!
ჩვენი ჯარი ძლიერია
და ბრძოლებში მაგარი,
რომ დაიცოს პროლეტარულ
შრომის ნაამაგარი!

61

განა მისთვის ამშვენებს
მას წითელი ორდენი
დაჰყვეს მედიდურება
თუნდაც მცირეოდენი?
ან და განა იძლევა
ეს ორდენი რაიმეს
რომ იწვევდეს ვისსამეს
ჰოიმეს და ვაიმეს?
არა! მისი ორდენი
სხვანაირად ჭიატებს,
ძველი ჯვარშენდლების გზა
მას არ ახასიათებს
ის აგონებს: გახსოვდეს
მუდამ ძველი მხნეობა

წამით არ დაივიწყო,
შენი მოვალეობა.
თუ მტერს თვალი უჭირავს
ტფილისზე და ბაქოზე —
მხნედ და შეურყეველად
იდექ საგვშაგოზე“!
განა მისთვის ამშვენებს
მას წითელი ორდენი
დაჰყვეს მედიდურება
თუნდაც მცირეოდენი?

62

არა გადაზვირთება
არა სიტყვა ლიტონი —
ჩვენს ქვეყანას სჭირდება
უამრავი ლიტონი.
ნიაჯქარს არ აჩუქოთ
ერთი წამი ან წუთი,
ჩვენს ქვეყანას სჭირდება
მანქანა და ნაზუთი.
შრომა არ შეანელო —
ტემპები დაახშირე,
რადგან მხარეს სჭირდება
შავი ოქრო, ნახშირი.
გაუმცლავდი ამ შრომას
როგორც წინად უძლებდი:
მოვრჩეთ ოთხ წელიწადში
დასახული ხუთწლელი!

მოდის მშენებელი
მოაქვს აგურები
შეუწვლელი
მოაქვს მშენებლობა.
მოდის და ციფრების
აღით ნახურები
ტემბებს ეჯიბრება
შეუსვენებლობა.
მაგრამ აგურია
ზოგი მშენებელის,
ავაზაკურია,
მჩატე, ბორსიკული;
აგებს საპრობილეს
ვინმე მავნებელი
თვალეზ-აპრობილი
როგორც მოციქული.
მისით აგებული
ციხე-ეკლესია
დროა წაგებული...
კმარა ბრყევილება!
მასაც გაისტუმრებს
როგორც ეს წესია
სოციალისტური
შემოტრიალება.
მოდის მშენებელი
ამბობს: სიღან-სადით
გაჩნდა მავნებელი?
ვიწვი ნაყურები.
ჰა ვზა, ჰა ქურები
ხუთი წელიწადით.

აი აგურები,
მართლა აგურები!
სოფლებს და ქალაქებს
აგებს მშენებლობა
ტემპებს ეჯობრება
შეუსვენებლობა!

63

ნათქვამია — ხელი ხელს
ორივე კი პირსა ჰბანსო,
გეგმა უნდა შევასრულოთ ეს
საწარმოო-საფინანსო
დაკვრით ვნახოთ რასაც იქმს
დღე ღამით და ღამე დღისით
რიგი რიგებს, რიგი რიგს
რომ შეივსოს დანაკლესი.
ჩამორჩენილობა — ძირს!
ყოველ მანქანაზე მდევმა
უნდა სძლიოს ყველა ჭირს,
უნდა შეასრულოს გეგმა!

64

აი გეგმაც: აბა მოდი,
სუფთა ხელთათმანით!
წყნარზე წყნარი, მშვიდზე მშვიდი
თეთრი პირის კანით.

ციფრი — სვეტი, ციფრი — ფერი
ციფრი, ციფრი ქარის
ამ ციფრებში ყველაფერი
თავის რიგზე არის.
მოდიოდა სუფთა, თეთრი
და უეცრად შემდეგ
გზაზე შეხვდა მას შემხვედრი
მქუხარე ხმით: შესდეგ!
აბა დადექ და მიჩვენე
ეგ შენა და ეგ მე.
შევადართ ეხლა ჩვენი
საწარმოო გეგმა.
შეადარეს, შეასწორეს
იქვე სიახლოვეს
პირველსა და შემდეგს შორის
განსხვავება ჰპოვეს.
არ ვარგაო, ამბობს მხვედრი,
ეს სიგრძე და განი
რა მომწონსო ასე თეთრი
შენი ხელთათმანი.
მეტე თუჯი, მეტე სისქე,
არის უმჯობესი.
საწარმოო თათბირისკენ,
აბა ვნახოთ გეზი.
და შემხვედრმა შეცვლილ ნიჩით
შესძრა გეგმა-რიგი.
შემოიბა და ბუჭსირით
წაიყვანა იგი.

ატესტატის წყალობით,
 თვალთმაქცური
 სიტყვებით და გალობით —
 სათავეში უდგა დაზგებს მუდამ.
 ერთხელ ღამით
 ის საღაროს ქურდავს,
 და კედელზე
 ცინიკურად, ცარციოთ სწერს:
 „ღარა მაქვს
 საგულეში გული,
 მომაშველე
 ო, ევროპა, ფულს!“
 რამდენია
 მისი მსგავსი ტიპი,
 ევროპაზე
 რომ ამყარებს იმედებს,
 მავნებლობას
 მიჭრილი აქვს ტიპი.
 ნუ იფიქრებ რომ ის
 არ გაგიმეტებს.
 ჰქონდათ კლუბი
 და ნამდვილად სურდათ
 გადამთიელ
 გმირთან ძაფის გაბმა.
 მაგრამ ბევრჯერ,
 მისცა მასსამ ღურდა,
 არ იძაფა
 მავნებლობის ძაფმა.

მაგრამ იგი
არ უდრკება სიცხეს,
მისი გული
ისევ ღელვას
იწყებს
როს ევროპა
ეხმარება ფულით.
ის მზად არის
სულითა და გულით
შემდეგშიაც
გამოგზავნოს თანხა.
აღმოსავლეთს
გადააქცევს ჯანყად,
მავნებელს სხვაც
შეცდომაში შეჰყავს,
ლაპარაკობს მედგრად
ენა მჭევრი:
ევროპიდან
მივიღეო ცნობა,
აქ გვესმისო
თქვენი დიდი ძმობა,
იმუშავეთ
ნუ დაზოგავთ თავსო.
დააკვირდით
ხალხის კარგს და ავსო
და ისე კი,
ხელუხლებელ ფონდათ
ჩვენგან დიდი
იმედები გქონდეთ.
რა მოგვცაო

ხვალემა და ზეგმა
დღესვე შევექმნათ
სამოქმედო გეგმა
დიამეტრად სხვანაირი,
ვინემ

გაგვიშალა აქაურმა
ვინემ.

რა თქმა უნდა,
ჩვენ ვიქნებით მშვიდი,
ეს იქნება
საიდუმლო დიდი.

ქერქვეშ

თუ დღის სინათლეზე, მარად,

ერთსულოვნად

მედგართა და ჯარად

აქაც, იქაც,

ყველგან ვიყოთ, რომა

სასურველად

დაგვირგვინდეს "შრომა".

და დაიწყო.

აგერ მიდის გლები

გლებური აქვს

ხელიცა და ფეხიც.

უეცრად,

წინ გადაუდგა ვილაც

და არწმუნებს:

ყური მიგდე, მიხა.

რისთვის გინდა

ეს ტრაქტორი შენა,

გეხერხება,

ისეც თავის რჩენა,
ეს ახალი ინვენტარი კიდევ
არ ყოფილა
რომ მშვენივრად მკიდენ.
ეს ტექნიკაც
ტექნიკაა მშრალი.
ევროპისკენ
დაიჭირე თვალი.
კოლექტივში
მეურნეს რა უნდა?
მიქარვაა
მისცხეთ ქვა და გუნდა.
ყური ეგდეთ
რასაც იტყვის მღვდელი
იგი არის
ქრისტეს სიტყვის მოქმელი.
ბობოლასაც
დაუჯერე შენა
ქკვიან რამეს
გეტყვის მისი ენა.
არ ერწმუნო
არც ეხლანდელ გაზეთს,
ჰაეროპლანს,
ავტოს და სხვა ასეთს.
მამა-პაპა,
არა ცაში ცურვით,
ხომ იოლად
მიდიოდა ურმით?
ვინმემ მითხრას
ყმამა ანუ ბეგმა.

ვისთვის უნდათ
ხუთწლიანი გეგმა?
ხუთწელიწადს
მთავრობა ვერ გასტანს.
კაცი კაცთან,
ძმა ვერ ცხოვრობს ძმასთან“.
და, გრძელდება.
აგერ მიდის მუშა;
კარგადაა,
საქმე არრა უშავს.
უცრად წინ
გაღუდგება კაცი.
ეუბნება:
წასულია აწი
თქვენი საქმე, ამხანაგო მუშა!
მთავრობა გთვლისთ
გერადა და ბუშად.
აი რას სწერს
ბანაიტი (კაცი
პოეტია, არც თუ ისე
მკეცრი):
კაფშირშიო
დაჩაგრული არის
მხოლოდ მუშა,
მსგავსი მომთაბარის.
და მხოლოდ ის,
ის ყელაზე მეტით,
ვაპარტახდა,
ამდენ ჭაპან-წყვეტით.
და, გრძელდება.

გზა მიეცით ენებს,
შიაქენებს,
შოაქენებს ფენებს.
ბევრი კიდეც
წაშოეგო ანკესს:
შემპარავს და
მაძინებულ ჰანგებს.
და, გრძელდება.
გულს ამბებით ნატკენს
აყოლებს რა,
დიაგრამებს ადგენს,
ან და კიდეც
კაბინეტში დინჯად
ფართო რუქას
ევროპისას შინჯავს.
ქინძისთავეებს
ნიშნავს ცენტრებს, თავში
სადაც თითქო
ამყარებენ კავშირს.
და, გრძელდება
ხევენ კედლის გაზეთს
შეუმჩნეველ
და იღუმალ ბრაზით
სწორედ იმ სვეტს,
სად ეცემა მუქად,
ხუთწლიანი
გეგმის მკვეთრი შუქი.
სპობენ წიგნებს,
ყველგან, სადაც რომა
იმ ხუთწლიან

გეგმაზეა თხრობა.
ავერ მიდის
მოხსენება. თემა:
რა უნდა ჰქნას
ხუთწლიანმა გეგმა.
უცებ ჩნდება
ხულიგანი ღამით --
მოხსენებაც
ჩაიშლება წამით.
დაერევა
არტისტებს და მხატვრებს.
ტერორის ქვეშ
დააყენებს კადრებს.
მოიმარჯვებს
ბუტაფორულ დაშნას,
ხელს შეუშლის
შეჯიბრების გაშლას.
ხელს შეუწყობს.
რომ გაცდენილ დღეებს
ადარებდენ
გამოუვალ ტყეებს,
სამობნელდა,
ელექტრონის ქარტა,
კინო-დადგმა,
კონცერტები,
ფარდა.
განადგურდა
უცებ პოლიტ-ლოტო.
(მოსყიდულო ხულიგანო,
ლოთო!)

მაგრამ მხარეს
და ფაბრიკის ცეხებს,
სამრეწველო არიონებს
გლეხებს,
ვერ აფერხებს
საოცრება რთული.
„მოგვაშველე, ო,
ევროპა, ფული!“
და გრძელდება.
ანარხიის მთოველს
გაუმარჯოს
უგეგმობას ყოველს.
ძირს ხუთი წლის
გეგმიანი შრომა,
განადგურდეს
მეურნეთა ნდომა,
დიაგრამებს
წააწერეთ — 0
უწდომელი
ფანტასტიკა — 0
კოლექტივის საქმეებსაც — 0
ერთის სიტყვით
სულ ნოლი და ნოლი.
აპოლონის სამსხვერპლოსთან სტირის
ეხლა „წმინდა ხელოვნების“ გმირი.
მათი გეგმის
დევიზია რთული:
მოგვაშველე, ო, ევროპა, ფული!
ღვინოს არ ვსვამდი,
ეჭლა დაფიწყე,

ვარ სევდიანი
 და გულმაფიწყი.
 მინდა ჩაფხუშო
 ხუთი წლის გეგმა,
 გამომიგზავნე
 ევროპა, ფული!
 თვალი იცრება,
 პრესა ხმაურობს,
 რომ იგი მუშებს
 აწინაურებს;
 აწინაუროს
 დღე მოვა კრული,
 გამოგვიგზავნე,
 ევროპა, ფული!!!
 და მრწამს ერთი
 ღმერთი ჩვენის მსგავსი —
 შეისწავლეთ
 ამნაირი მრწამსი:
 მწამს ყოველის შემძლე,
 ყოველგან მყოფი,
 რომლის სახელი
 არის ევროპა.
 მრწამს მისი დროშა,
 ხმალი და თოფი
 მრწამს მისი ლიგის
 ენამკვერობა.
 მრწამს იმისი გზა
 ომის და ძლევის,
 მრწამს მისი ოქრო
 შევენებით სრული.

არ ეულალატებ
არასდროს დევიზს:
გამომიგზავნე,
ევროპა, ფული.
მრწამს მე ევროპის
ბრწყინვალე ღერბი,
მრწამს მშვენიერი
იმისი ჩანგი
მრწამს მისი სული
ჯიუტი, კერპი.
მრწამს მისი გაზი,
ტყვიები, ტანკი.
მრწამს ის, მათრახად
სახელდებული
მრწამს ის, მუშებზე
გამარჯვებული
მრწამს მარადის მრწამს
თქმა დიდებული,
ო, მოგვაშველე,
ევროპა, ფული!
მრწამს კოლონიის
აწიოკება,
მრწამს ინდოეთის
სიმდიდრე-განძი.
მრწამს სამუდამოდ
მოითოკება
ეგვიპტეს ხლართი
აფრიკის კვანძი.
მრწამს ლოჟრენსის
წანწალი, თრევა,

მრწამს ფაშისტების
ჰანგი ქებული
მრწამს რომის პაპის
ლოცვა-კურთხევა
გამომიგზავნე,
ევროპა, ფული!
მრწამს, მრწამს გავლენა
ევროპის კრეზის
შისი ამაგი
ღიადი ღვაწლი.
მრწამს -სასამართლო
და შისი ციხე
პატიმარს სუნთქვას
ხომ არ დააცლის.
მრწამს საოცარი
ელექტრო-სკამი
მრწამს ეშაფოტი
ცხედრებზე რგული
მრწამს ევროპის დღის
ყოველი წამი
გამომიგზავნე,
ევროპა, ფული!
ო. მოგვაშველე
ევროპა, ფული.
მრწამს საბოლოოდ
რომ შეიქნება
შეერთებული
ევროპის შტატი
მრწამს: მომავალი
ომების ცეცხლში

იქნება მათი,
 ვის ხერხემალი
 ექნეს მოქნილი
 იმას საგულეს
 ექნება გული
 სწვა ხერხემალი
 ფუჭია, ტყვილი,
 ხერხემალია
 ევროპის ფული...
 გამომიგზავნე
 ევროპა, ფული.
 ო, მოგვაშველე,
 ევროპა, ფული“!!

წავიდეთ ქარხნებში, ავტეხოთ განგაში
 მუშებო, შეხედეთ რამდენი —
 ევროპის ტყვიებში, გაზებში, ტანკაში
 ხსნას ელის სიყალბის ჩამდენი!
 სურს დახრწნას სიმაგრე აგურთა
 აგვიკლო, ქვეყანა გაქურდა!
 გაქურდა და კიდევ, და კიდევ მნიშვნელი
 იდუმალ სიტყვების მჭერვობა:
 „ევროპა, ფულები! ევროპა, მიშველე,
 საერთო საქმისთვის, ევროპა“.
 მუშებო, მივუნთოთ
 მათ ცეცხლი თაკარი
 დაჰკარი მავნებელს,
 დაჰკარი!

მცხეთის ახლო, სადაც მტკვარის
შორევია დიდი
ძველისძველი დაჰყურებს წყალს
ხავსიანი ხიდი.

ხიდი დაბერებულია
ალარ უჭრის თვალი.
ნატახტარზე აწ აიღეს
სხვა გეზი და კვალი.
გააუქმეს ძველი ხიდი,
ლიმი არ სდევს ბაგეს.
ახალ ხიდის ძლიერება
უერთდება ზაპესს.

ბებერ ხიდეს ძველებურად
სახე უჩანს მშვიდი
ხედავს, მაგრამ ვერა ხედავს:
სდვას ახალი ხიდი.
ხედავს მარა არ სჯერა რომ
გაჰყავთ ახლათ შრომა,
და ფრიალებს თავისუფალ
შრომის მტკიცე დრომა.
ხედავს, ხედავს ეს მოხუცი,
არ სჯერა კი, რომა,
კიდევ მრავალ გზას და ხიდეს
შეჰქმნის მძაფრი შრომა.
მაგრამ როცა ზაპესს ანთებს
ელვარება დიდი,
წყალში თან-თან იყურება
ვენეციის ხიდი.

ჩემს პატარა ბიჭობაში
მივლია ამ ხიდიით.
ამხანაგო! ჩვენ ყველანი
წიგნებით აქ ვვლიდით.
ჩვენ ყველანი ალებს ვკვებდით.
ვკვებდით, როცა ბნელა.
კომუნისტურ მანიფესტით
ვიზრდებოდით ყველა.
მოვიტანეთ ისე მრთელი
მოგონება კარგზე:
ყრმობის დღეთა დროინდელი
ენგელსი და მარქსი.
თან გამოგვეყვეს სიხალისე,
გამჭრიახი თვალი
ჩვენთვის წიგნათ ისევ ისე
დარჩა „კაპიტალი“.
ვისაც უნდა ისე ხარჯოს,
გაპყვეს თავის ტყეებს.
მაგრამ იმ დროს გაუმარჯოს,
იმ გაფრენილ დღეებს!..
მე არ ვიცი როგორ შეზრდის,
ვინმე დღეებს რიგით —
კომუნისტურ მანიფესტის
მღელვარების იქით.
ეს სხვა იყო, ეს ალური
იყო ანათემა
ჩვენი არალეგალური
ყოფნის განათება.
ამ წიგნიდან — კლასის მტრული
ელვარებდა ბასრი

წრფელი იყო ჩვენი გული
და ნათელი — აზრი.
აქ არ იყო შეცოდება
მოკამათე ტოლის
იყო მხოლოდ მოწოდება
დაუნდობელ ბრძოლის.
და ამ მტკიცე ბრძოლის ხმამდე
ასე მძაფრად, კმარა,
კლასი კლასის წინააღმდეგ
არასდროს არ მდგარა.
ვინ არის რომ გზას არ შესცდეს,
როს წვიმაა, ქარი —
კომუნისტურ მანიფესტის
იხსნის თითო ბჭკარი.
სხვა რომელი, საბჭოს ვარდა,
როცა ცეცხლი ჰღვივის,
ყველა ქვეყნის პროლეტართა
შეერთებას - ჰყივის?
სხვა იტაცებს მუშის სარჩოს,
არ გრძნობს შიშს და ძრწოლას,
მედგარ ბრძოლას გაუმარჯოს,
კომუნისტურ ბრძოლას!

67

რევოლუციონურ
საქართველოში
თუ გააკეთებ —
საქმე ბევრია.

თუნდაც ბავშვები,
ჩვენს ზრუნვის დროში
მათი ამბავიც ასაწერია:
მოდის ზამთარი.
მოიბურა მთა.
აქ მარტო სიტყვა
თუმცა არ კმარა.
გადუწყვეტელი
რჩება ბევრი რამ,
და ჩვენ ვაეჩუმდეთ?
არა და არა!
მისდევს ტრამვაის,
როგორც ობობა.
მატარებლებში
რბის, როგორც ტურა,
სოციალური
ავადმყოფობა,
რომელსაც ვერ სდევს
პროკურატურა.
მსოფლიო ომის
დაწყებისას როს
მოდგა, მომრავლდა
დღეები შავში —
ძნელ ცხოვრებასთან
დაჯახების დროს
ვერ ვაერკვია,
დაიბნა ბავში.
ჰოსპიტალები,
მამა დაჭრილი,
შიმშილი, ყინვა,

შერა საზარი;
ეს გზა უმწეო
გზად გადაჭრილი
სიმწრის წიგნია
უზარმაზარი.
დაჰკარგა სახლი,
დაჰკარგა მდელი,
ქუჩებს მოედო
როგორც მუწუკი.
გებრალეზოდესთ
ყველას, მკითხველო,
ეს პაწაწინა
ბაში-ბუზუკი.
ათ წელს არ გასცდა
მისი ასაკი
ცხოვრების იცის
სიგრძე-სიგანე.
ყველაფერს სჩადის
ეს ავაზაკი,
ყველაფერს იცნობს
ეს ხულიგანი!
ხულიგნად ის არ
დაბადებულა
არამედ გახდა
ძნელი პირობით.
სად არ ყოფილა,
სად არ გდებულა
მდეგთა — მდეგობით,
გმირთა გმირობით.
სასამართლოში

თუ არ ირჩევა —
ისე ფოთოლი
სცევივა ხისაგან —
სთქვი — ეს პატარა
რით განირჩევა
დავაჟაკებულ
ხულიგნისაგან?
მაქვს დაკვირვება:
ოწივ დროზეა!
ერთი მეორის
თანაბარია
ეს პატარა,
ის უფროსია —
არც ერთს ნილაბი
არ აფარია.
შკოლა და ბალი,
შარა — მიდამო,
აკლებული აქვთ
ამ შავ ბარაკებს.
მცირეწლოვანი
„გმირობის“ გამო
არვის წინ არსად
პასუხს არ იგებს.
ბავში, რომელსაც
ადარებ ზოჯას,
რომელსაც სახე
სრულად არ უჩანს,
დიდი ხანია
დაშორდა ოჯახს
და საშინელ გზას .

დაადგა — ქუჩას,
თუმცა მრავალი
ემუღარება
მაგრამ სადაც კი
კარებს შეაღებს,
შეაქვს შფოთი
და არევ-დარევა
ქაოსად აქცევს
საბავშვო ბაღებს.
დრო თავის ახალ
შალაშინებით
ჰქმნის ახალ კარებს
და ახალ საკიდს.
დრო სიძლიერით
და დაყინებით
ჩვენს წინ აყაენებს
ბავშვების საკითხს.
მოდის ზამთარი
ცივი და მძაფრი
მოაქვს სიაფთრე
ყინვის და თოვლის,
ბინად არ ვარგა
ასფალტის ქვაბი
სურვილად — ნატვრა
მსოფლიოს მოვლის.
საზრდოდ არავის
რგებს კოკაინი
არც ეროტიკა
სჯობს ნაადრევი.
უნდა ვიპოვოთ

გზა სხვანაირი
და არა ძველის
ძველი, ნათრევი.
ყველა ამ ქვეყნად
ვართ მიწიერი —
ჩვენ გუმანისტებს
ვინ შეგვადარებს
თუ გვექნა შეკოლა,
სად გონიერი
ბავში მხიარულ
დღეს გაატარებს?
თორემ ახალი
კიდევ აგერ რბის
ეჩვევა ქუჩას,
გორავს ტალახში,
რადგან დედ-მამა
თითქმის მთელი დღის
განმავლობაში
არაა სახლში.
პირველი ხატავს,
მეორე მღერის
მესამეს — სხვებზე
უფრო პატარას,
მე ვიცნობ
როგორც უნიჭიერესს
მაგრამ საშინელ
ორგანიზატორს.
მეოთხე — როცა
ბრუნდება ყუღარს —
თავისებურად

უკრავს ჭიანურს,
 და იცნობს ენებს —
 როგორც საკუთარს,
 უცხო ფრანგულს და
 იტალიანურს.

ამ ოთხისათვის
 ბინა, სარჩენი,
 აღმოაჩინა
 მიმართვამ ჩემმა,
 შავრამ ათასი
 სხვა დანარჩენი?
 აი ამბავი,
 აი პრობლემა!

68

სხვა ბავში კი რომ
 აღტაცებით
 აწყდება შკოლას.
 საფეხურიდან
 რომ აპყვება
 ახალ საფეხურს.
 ის კარგად იცნობს
 თავისუფალს
 შრომას და ბრძოლას.
 ის იცნობს
 ახალ საქართველოს
 მის წინსვლას მეხურს
 ის 9 წლისაა,
 მისი წიგნი,

მისი გრიფელი,
 მასი რვეული
 მისი წერა
 აბოკრიფული,
 როგორ დაშორდა
 ჩვენს წინანდელს,
 სუსხიან წარსულს,
 ეხლა ეფგონებ
 ყოველივეს
 როგორც დასასრულს...
 გულშემზარავი,
 საშინელი
 შკოლის ნამტვრევი
 გაგახსენდება
 და სიკვდილი
 მოგენატრება.
 მწარე დრო იყო,
 ბავშვებს ჰქონდათ
 დავა და ჩხუბი:
 მათ დააარსეს
 „ხალხის მტერთა
 მმუსრავი
 ჯგუფი“
 მასწავლებელი საზინლარი
 მტარვალი, კრული
 მათ წინ დაეცა
 ცხელი ტყვიით
 გულგანგმირული —
 ის, ვისიც ხელში იზრდებოდა
 მთელი თაობა.

ჩამოვიდოდა რომელიმე
 არარაობა
 მოქკონდა თავის სამღვთო სჯული,
 ძველი კოდექსი —
 დიდმპყრობელური
 გაცვეთილი
 პროზა და ლექსი.
 შუღლი, დაცინვა
 კარცერები და ეკლესია,
 და მათ შესაფერ
 პატივს სცემდენ
 როგორც წესია.
 პიონერებო!
 თქვენ არ გახსოვთ,
 ო, ეს ველური
 დაბრმავება და
 შოვინიზმი
 დიდმპყრობელური...

.

პიონერო, იყავ ღირსი
 ახალ ყოფა-ცხოვრების
 შენ ხანა არ გაგველია
 ძველი გამათხოვრების.
 მასამ აბობოქრებულმა
 ის ბორკილი დაღეწა
 რომ ნისლეებს არ დაეზურა
 შენი გამჭვირვალე ცა.
 ბრძოლამ ძველი ზამთრის სუსხი
 დაუნდობლად შელახა,

რომ ნამდვილი გაზაფხული
 შენთვის გადაენახა.
 თოვლიც გადნა. ველად გაჩნდა.
 ცისფერ იის ღერები
 გაზაფხულის ეს მზადმყოფი
 ნორჩი პიონერები.
 მშენებლობა მოდის ქვეყნად
 ჯერ რომ არ სად ნახულა
 პიონერო, ეს დღეები
 შენთვის გამოსახულა.
 ხუთწლედი ოთხწელიწადში!
 საქმეს — თავის ალაგი!
 მოდის სოციალისტური
 სოფელი და ქალაქი.

საქართველოში მძლავრზე მძლავრი
 არის ხმაური
 ისმის ეპოქის უსწრაფესი
 ეტლის გრიალი.
 ამ ეტლში ბრმაც კი ჩაქედილა
 ვით მოგზაური.
 ხელილიც ნახვას ყველაფრისას
 ვერ ასწრებს თვალი.
 მეტალურგია, მალშტრემები!
 სულ აირია —
 რაღა აკლია, წაიშლება
 მალე გარჩევა!

სოციალიზმის სისადავე
 რანაირია
 და რა ძვირფასი — დაინახავს
 ვინც გადარჩება.
 სამოცდაათი წლის პოეტი
 ქუჩაში მიდის
 ამ იანვარში მას აცვია
 თხელი სატინა.
 არც მზე მიდიის, არც ბალები
 სემირამიდის —
 საქართველოა, არა რომი
 ანუ ათინა.
 ხან მუშკოპოთან, სასახლესთან,
 ხან სახელგამთან
 ის შეჩერდება, გაისწორებს
 ლორწონს უწინ...
 გახედავს პროსპექტს, მაგრამ ეხლა
 ერთგულ და გამტან
 ტოლებს და სწორებს ველარ ხედავს
 ვერსად მოხუცი.
 აი ამ ადგილს იყო კლუბი
 და რედაქცია
 რამდენი ძველი მოგონება
 გულში სწერია
 რეკონსტრუქციამ იფეთქა და
 ფერფლად აქცია
 იგი „ცისკარი“, ის „მოამბე“
 და „ივერია“.
 სამოცდაათი წლის პოეტი
 ქუჩაში მიდის

ქუჩა ელექტროს და რადიოს
მოუთოკია
„თუმცა პოეტი ეხლანდელი
არ ჰგავს ოვიდის,
მაგრამ ყოველდროს ხომ თავისი
ჰყავს ბოდოკია“!
მიდის პოეტი. ეს პროსპექტი
არ არის მისი,
ის კარგადა გრძნობს ამ დღეების
სხვანაირ ელვებს.
მაგრამ ტფილისი, ეხლანდელი
მძაფრი ტფილისი
მის გულს მედგარი მშენებლობის
გრძნობით აღელვებს.
მიდის წყნარი და მზიარული.
ახალი ძალით
უყვარს სიცოცხლე (დე, იცოცხლოს
მრავალჯამიერ)!
ჩვენთვის ის მუდამ ძვირფასია,
ვით მაგალითი
ბევრის ატანის შემომქმედი
შრომის დღე-ღამე.
რევოლიუციონურ საქართველომ
ასე შეტოპა —
ვინ არ შეხედავს სიხარულით
ამნაირ გარჯას
იმედიანი გახდება თვით
უიმედობა
შენება მოდის? თუ მოვიდა —
მას გაუმარჯოს!

რას ამბობ, კაცო? უშრომლად ხომ
არა მოდის-რა
ის რომელია რომ უმღერის
ნირუცველელ ყოფას.
იშრომე რაღა! ვინც ასეთი
შრომა იკისრა,
ის კიდევ დასძლევს კარჩაკეტილ
უნაყოფობას.
იანვარია. თოვლი ფარავს
ქუჩებს და ბინებს
მაგრამ ვინაა რომ ჯინაზე
ასეთ ამიდის
„მაისის ვარდნი გაფურჩქენილნი“-ს
ხმით მილილინებს?
სამოცდაათი წლის პოეტი
ქუჩაზე მიდის!
იქით კი ისევ მძლავრზე მძლავრი
არის ხმაური
ისმის ეპოქის უსწრაფესი
ეტლის გრიალი
ამ ეტლში ისიც ჩაქედილა
ვით მოგზაური —
მაგრამ დანახვას ყველაფრისას,
ვერ ასწრებს თვალი!

უნდა შეავსოს
ხვალემ და ზეგმა

ოთხ წელიწადში
ხუთი წლის გეგმა
ინდუსტრიალური
იგრძნოს ეს წელი
რუსმა, ქართველმა,
ყირგიზმა, ლეკმა.
თუ რომელიმე
წინააღმდეგმა
სთქვას: აგვიკლოო
ქუჭუმა და ლექმა
ჩვენ მივეუთითოთ: —
აი, საპონი!
ამისთვის უნდა
შესრულდეს გეგმა.
გაშალოთ ბრძოლის
მთლიანი ფრონტი
ჩამოვიცილოთ
თვალიდან ბლონდი
კოლმეურნეებს,
სოფელს და მასებს
მიყვეთ შრომაში!
მიყვეთ ბოლომდი.
ყველას, ვინც მასის
გულისთქმას ისმენს,
ვინაც მებრძოლად
მიაჩნის ვისმეს
მუშათა კლასთან,
მეომარ კლასთან
ასწიოს დროშა
სოციალიზმის!

ვართმევთ პროეტობას?
 გირჩევთ: მენანებით —
 მიეთ-მოეთობას
 თავი დაანებეთ!
 პროეტი არის მებრძოლი,
 ახალი ქვეყნის მჭედელი,
 წინა სდგეს ცხარე ბრძოლებში
 როგორც ქვითკირის კედელი!
 რატომ შენ არა გჯერა
 რომ მრავალია ჯერა
 მტერი გარედ და შინ?
 წინ, პოეზია, წინ!
 ვჭედოთ რკინად, ვჭედოთ რკინად
 გული ჩვენი ზიარული,
 აღარ ვარგა როგორც წინად,
 ძველი გულით სიარული!
 გული თუმც არც ყინულია
 არც დამწვარი მღუღარებით —
 იგი შემორკინულია
 დღეთა ჩვენთა მქუხარებით!
 რომ არ იცოდეს ეს
 გამაგებინეთ: დღეს
 სად, რომელია, ვინ?
 წინ, ისტორია, წინ!
 მსოფლიოვ! დრო კია გააღო კარები
 იმპერიალისტური, ოქროთი მოვერცხლილი გალიის
 ჩაგრული ერები და პროლეტარები
 აზიის, აფრიკის, ამერიკის და ავსტრალიის

ებრძვის მჩაგვრელთა ეინს:
წინ, ამხანაგო, წინ!
სად კლასთა ბრძოლას უმძაფრებს ხალხს
სისხლი, ბორკილი და საპყრობილე
შეურყევლად სდგას შენი პროფილი
სახეც ბრწყინვალე ინტერნაციონალის.
დროშა ბეჯრი მინახავს
დროთა ძველთა მსახველი
პირველ მაისისთანა
დროშის არ ვარ მნახველი!
მრავალ მილიონების
რწმენა არის მხოლოდ ის.
შრომის ლოზუნგებია,
და სულ ყველა ფოლადის.
მთელი დედამიწა ოქრო-ფერადივით
უნდა დაიტვირთოს კოოპერატივით,
არა ლობეებით, არა ნალექ ტივით.
თუჯით, მოსავლით, გზებით, კოლექტივით!
ბრძოლად გარედ და შინ...
წინ, ამხანაგო, წინ!
პოეტი არის მებრძოლი,
ახალი ქვეყნის მკედელი!
წინა სდგას ცხარე ბრძოლებში
როგორც ქვითკირის კედელი!

დამკვრელებს
ვაშა! სალამი!

ქართველი თუ ალყირელი. —
მტრისათვის მწარე წალამი,
გუგუნებს კომკავშირელი:
— არა მორჩილი მონები,
არამედ შიშ-შთამგონები,
ამტეთქებლები მოდიან,
მოდიან ლეგიონები!
დამკვრელებს,
როგორც წესია,
ძმად არ სწამთ უიმედონი.
ჩვენი მზე რიონჰესია,
ჩვენი გზა — რკინა-ბეტონი.
ასწი მკლავით და გონებით
ხუთწლედნიანი ტონები:
აღმშენებლები მოდიან,
მოდიან ლეგიონები!
გმირული
ტემპით ვაშენოთ!
ვთესოთ! ავკრიფოთ! ვილონოთ!
არ ვარგა, — გადავაშენოთ,
სხვა კარგი გამოვიგონოთ!
არა მორჩილი მონები,
არამედ შიშ-შთამგონები,
შეჯიბრებისთვის მოდიან,
მოდიან ლეგიონები!
ხელდაკრედილი
და მუნჯი
მოწმე არავის სჭირდება;
აქტივობაა საუნჯე,
როს მტერი ავიხირდება!

არა მორჩილი მონები,
არამედ შიშ-შთამგონები,
ჩვენს დასაცავად მოდიან,
მოდიან ლეგიონები.

ძირს შიში, —

იგი მკვდარია!

ჩვენ არ ეუსურვებთ ამ შაბლონს
მსოფლიო პროლეტარიატს,
სოციალისტურ სამშობლოს.
ასწი მკლავით და გონებით
ხუთწლედიანი ტონები,
კომუნის განსამტკიცებლად --
მოდიან ლეგიონები!

73

დახე, რანაირია
დედამიწის ტრიალი,
წინად როგორ ბნელოდა,
მერე როგორ იალა!
როცა ცხრაას ჩვიდმეტის
ცეცხლოვანი ბზრიალა,
დატრიალდა და ქვეყნის
თავზე გადიგრიალა.
ახალგაზრდა პოეტი
თამამია, ურჩია:
სიკვდილს ასჯერ გადუურჩი
(კიდევ გადაუურჩები),
იმ ბობოქარ ტყვიებში

ვიდექ ბარიკადებზე,
რადგან ათასწლოვანი
ინგროდენ ბურჯები.
ბრიყვი ბევრი მინახავს,
დროთა ძველთა მსახველი,
მაგრამ კერენსკისთანა
ბრიყვის არ ვარ მნახველი!
როგორ იმუქრებოდა
ის ცეცხლით და მახვილით:
დაგანგრევთო, ხელახლა
ომში თუ არ წახველით.
მან პასუხად მიიღო
წითელ დროშათ ტყე-ველი,
აკაკანდა ათასი
ხაზით ტყვიამფრქვეველი.
მასა მძლეთა-მძლეველი,
კლასი ცეცხლის მფრქვეველი,
კლასი გაიძახოდა:
„ძირს, ძირს ფარისეველი!“

74

დამტკიცდა ისიც, რომ
ცხოვრება არ არის
ვეფხის ტყაოსნური
ჩიტიშათა მთოვრება.
არც ბალი სევედისა,
არც ძველი ეროსის
ადრინდელი ხმა

არ არის ცხოვრება.
 იგი მიწაზეა,
 იგი შრომაშია,
 ის თვალწარმტაცია.
 არყოფნა არის ცა,
 ცხოვრება კი არის
 ორგანიზაცია.
 ცხოვრება არ არის
 სულ ჩემი და შენი,
 სულ მე და სხვა არა.
 — წარსული იყო, —
 თუ იყო რამ ქვეყნად, —
 გაჰკივის მასხარა.
 ასეთი ცხოვრება
 ცხოვრება კი არა,
 ორმოცა პაწია.
 ნამდვილი ცხოვრება
 არის მომავლის
 ორგანიზაცია.
 ვით ქირი, და როგორც
 ერთგვარი სახადი,
 მემარჯვენეობა
 აგორებს ძველ გოგორს:
 ტაძრები ნახატი,
 ხმალი და მძლეობა.
 ჩვენ ვამბობთ: ძირს ხატვი.
 ჩვენ გვინდა ახალი,
 ცხოვრება აწია!
 ცხოვრება — ეს არის
 რევოლუციონური

ორგანიზაცია.
ზარალი თუ გმირი?
ტცილისის სასაზე
ხმა ჰარი-არალის.
ცხოვრება დოლია?
არ არის ეს ასე,
არ არის, არ არის!
ვინც კაცი არ არის,
მას არ ეთხოვება.
რომელიც კაცია,
მან იცის, რას ნიშნავს
სოციალისტური
ორგანიზაცია.

75

სტირი განაპირებას,
გახსოვს ცრემლთა ჩქერება,
მაგრამ მგლის ატირებას
როსმე დაეჯერება?
ცრემლი სხვისი გემართა,
სხვისი ოხვრა გსმენია,
ახალა აქ დაგემართა,
რაც იქ ჩაგიდენია.
ვით არ მესხვანაიროს
შენი ძველი ჭრიალი,
რომ აეტოს და ჰაეროს
გზებით მიდის გრიალი?!
ჩვენი გზაა — კომუნა.

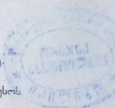
თქვენი — ერუსალიმი,
პროლეტარულ მწერლობას
ჩვენი წრფელი სალამი!
ნერვებს შრომა ამდენი
არასდროს არ რგებია:
ბევრის მნახველ-ჩამდენი
გაგვიფოლადებია.
ვიყოთ ჩასაფრებული,
ან და რა დროს შიშია,
როცა გამძაფრებული
ყველგან იერიშია!
ვქედოთ ამხანაგებო,
ნებისყოფა ფოლადის,
მქედოთ აგუგუნება
ხუთწლიანი ხომალდის,
მქედოთ ჯარო წითელო,
დისციპლინა ძლიერი;
ვქედოთ კოლექტივები,
მქედოთ ხმა მიწიერი.
ვქედოთ ახალგაზრდობაე,
საწარმოო მზადება,
მქედოთ შურისძიება,
რისხვა, თავგადადება.
ვქედოთ ბასრი მახვილი
და კულტურა მახვილი;
ვქედოთ რკინა ალმების,
ბრძოლის გამოძახილი.
ვქედოთ სოლიდარობის
მარადისი ხალისი,
ვქედოთ, რომ გამოვქედოთ

ქვეყნად სოციალიზმი.
ვჭედოთ!
ვჭედოთ!
ვჭედოთ!

76

არა თუ წლები გადემშვა ტყდომად —
წამიც კი გატყდა დ არეკავს ცხარედ:
ნუ მიატოვებ ლექსს უთვისტომოდ,
დროის, ეპოქის და სივრცის გარედ.
ბევრი მიეცა ტალახსა და ლექს,
ბევრის ნაბიჯი არის ტაატი.
დრო, დრო აღნიშნე! მოაწერე ლექსს
ეს წელიწადი, დღე და საათი.
არა თუ წლები გადაიქცა ტყდომად
ყოველი ლექსის ყოველი პწკარი,
არის გაქრილი კლასიურ ომად,
არის ეპოქის დროშის ქვეშ მდგარი.
ეპოქა არის ნამგლის, ქურების,
ეპოქა, რამაც ძველი შეთოკა.
ეპოქა ძველის განადგურების
ინდუსტრიალურ დროის ეპოქა.
ამ გადატეხის ათეული წლის
ჩვენთა მიღწევით მოანგარიშე,
წერტილი რაა, სტრიქონი, ისიც
ისიც არ უნდა დარჩეს გარეშე.
ყველამ შეტევა და შეძახება
ერთ შეეჭვსედის ხმალითან დაღესოს

როცა ეპოქა დაეჯახება
 კარებს მსოფლიო კაპიტალისას.
 არა თუ წლები გადეშვა ტყდომად
 წამიც კი გატყდა და რეკავს ცხარედ,
 ნუ მიატოვებ ლექსს უთვისტომოდ,
 დროის, ეპოქის და სივრცის გარედ.
 ცხრაას ჩვიდმეტში რომ დეღვა ჰქროდა
 მთელ მსოფლიოში წაეა ის წყრომა.
 ეპოქა იბრძვის. დადგება დრო და
 თავისუფალი იქნება შრომა.
 ჩინეთის მიწა სისხლში დამბალი,
 ინდოეთია თუ იტალია
 წაეა, რომ დასცეს ფესვებ-დამბალი
 დრო, რომლის ფუძე კაპიტალია.
 კლასთა ომშია, რაცა ხანია
 უკმაყოფილო თავის დონეთი
 იგი ეგვიპტე და გერმანია,
 ის საფრანგეთი და პოლონეთი.
 ბევრი ზმორებას ჯერ ვერ მორჩება.
 ეს ათი წელიც ცოტა როდია.
 ათი წლით კაცი რომ ჩამორჩება,
 ან ვალენჩდება, ან ბოროტია.
 დაგვიანებავ, სად გსურს დაფრინდე?
 ვერ გიხსნის, რადგან არა ღირს გროშად.
 არც მეფის და მეორე ინტერ-
 ნაციონალის მერყევი დროშა!

ფ. 2 ბ. 50 კ.

უღა 50 კ.

ქართული ენციკლოპედია

K 60.584/2

